

13de Aarg.

1882.

23de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Thronsen.

15de Januar — 1ste Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“,

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvælsende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa de 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: R. Thronsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mands Hjælp til at indsende Penge, da se til at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Læge J. R. Taylor garanterer Enhver en kundig og omhyggelig Udførelse af alt til Faget hørende Arbejde for moderat Betaling. Speciel Omhu anvendes paa Bevarelsen af de naturlige Tænder. Alle Guldfyldninger udføres efter nyeste Methode og saa billigt som Arbejde af bedste Slags kan gøres.

Office over Ben Bears Clothing Store,

Decorah, Iowa.

J. J. O. Grimm

følger

Pianoer, Orgler, Violin-Streng, Sy-Maskiner, Olje, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afslutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbejdet garanteres.

Office i C. V. Shepards Juveler-Butik, en Dør Syd for Leonards Bog-Store, lige over for Postoffice, 1 1/2

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

13de Aarg.

15de Januar 1882.

1ste Hefte.

Peter Paul Bergerio.*)

Et Møde.

Det lakkede mod Enden af Aaret 1535. Paul III. havde endelig under Bægten af Tidens Tryk maattet bekvemme sig til at sammensalde et almindeligt Kirkemøde for at læge „Josefs gamle Skade“. For at faa bestemt Mødestedet havde han sendt sin Legat, den høitbetroede Mand, sin fineste Diplomat og den snueste af sine Agenter, til Tyskland. Peter Paul Bergerio var her optraadt med megen Pragt; et glimrende Følge ledsagede ham; 21 Hefte og et Muldyr tjente til hans Behov. Han blev modtagen med stor Udmærkelse af de protestantiske Fyrster; da han den 6te November nærmede sig Wittenberg, modtoges han af Landsfogden i Spidsen for en Skare Adelsmænd til Hest; denne steg af for at hilse ham og førte ham til Slottet, hvor et prægtigt Aftensmaal tid ventede ham.

Næste Morgen, der var Søndag, havde Legaten bestemt til en Sammenkomst med Luther, og næste Morgen tidlig var denne oppe. Han var i et Perlehumor. At han, den frasaldne Rjætter, den af Paven mest hadede og foragtede, skulde forhandle med Legaten som med sin Ege og derved for-

melig erkjendes som „frigsørende Magt“ — det var noget, som hans humoristiske Natur fandt overmaade kosteligt. Han havde ladet sin Barber hente og fik sig nu en liden Pasziar med denne. Da Barberen spurgte, hvoraf det kom, at han saa tidlig vilde barberes, svarede Luther: „Jeg skal hen til den hellige Fader Pavens Sendebud, saa maa jeg lade mig pynte for at se ungdommelig ud; saa vil Legaten tænke: Jh, er Luther endnu saa ung og har voldt saa megen Ulykke, hvad maa han da ikke endnu kunne gjøre.“ Da Mester Henrik var færdig, tog Luther sine bedste Klæder paa og sit gylndne Klenodie, som han bar ved høitidelige Leiligheder, om Halsen. Barberen stod og saa paa: „Sr. Doktor, det vil ærgre dem“, hvorpaa Luther svarede: „Derfor gjør jeg det netop. De har ærgret os mere end nok; saaledes maa man handle og omgaaes med de Ræve og Slangere.“ Da Luther skulde afsted, sagde Barberen: „Nu, Sr. Doktor, gaa i Guds Navn, og Herren være med Eder, at I maa omvende dem.“ Luther svarede: „Det vil jeg ikke gjøre; men det kan vel være, at jeg læser dem alvorlig Texten og saa la-

*) „Fra Reformationstiden. Kirkehistoriske Livsbilleder fra forskjellige Lande.“ Af Wilhelm Paulsen.

der dem gaa.“ Derpaa kjørte han med Dr. Bugenhagen op til Slottet. I Bognen sagde han leende til denne: „Se, der kjører den tyffe Pape og Cardinal Pomeranus“, men hans Ansigt blev alvorligt, idet han tilføiede: „De er Guds Rødstaber og Bærtøi“.

Nu stod han for Legaten. At se til var disse to Mænd underlige Modsætninger. Den ene, Italieneren, adelig født, vant til at færdes ved Hofferne, fin, smidig og beleven, en fuldendt Verdensmand; den anden, den „grove Tysker“, Bjergmands sønnen, hvis Liv mest var henrundet i hans tarvelige Hjem, mellem Studenter og indenfor Klostermuren, besad ikke megen sin Levemaade, men desto mere af gammeldags Ærlighed, var djærv og droi og udtalte sig med en hensynsløs Egefremhed, der forekom den fine Mand uforskammet. Og saa forskellige, som deres Personer, var ogsaa deres Standpunkt. Den ene repræsenterede Autoriteten, den menneskelige, Paven's Autoritet, hvorunder den Enkelte, med Dposfrelse af sin Personlighed og sin aandelige Frihed skulde boie sig, medens den anden gjorde Indsigelse mod al anden aandelig Myndighed end den, som Gud selv i sit Ord har givet, og hævdede Aandens Frihed og den Sandhed, som ikke trælinder, men frigjør. De to Modsætninger saa hinanden baade for første og sidste Gang, og de har ganske vist seet paa hinanden, navnlig har vel Legaten med underlige Tanker betragtet den Mand, der kun med sit Ord havde i Verdens fasteste Bygning slaet en gabende Revne, som vanskelig og hel uvist kunde udbedres. Der var en Strøm af Uvillie i Legatens Følelser for denne Mand, men kauffe der ogsaa var en Straale af Brænding.

Falskald begyndte han Samtalen med megen Høflighed og Ærlighed. Han begyndte med at forstikke om Paven's dybe

Sorg ved at miste en Mand som han, der kunde udrette saa meget godt, hvis han vilde vie sine Evner i Guds og den „hellige Stols“ Tjeneste; man vilde derfor opbyde Alt for at vinde ham tilbage. Hans Hellighed havde meget misbilliget den Haardhed, som Cajetan havde vist; den Skarphed, som Leo havde brugt mod ham, havde hele det romerske Hof misbilliget. Han vilde ikke tvistes med ham om Stridspunkterne, da Theologien ikke var hans Fag; kun vilde han overbevise ham om, hvor fordelagtigt det vilde være for ham at udsone sig med Kirkens Overhoved. Han skulde dog betænke, at hans Ære kun var 18 Aar gammel, og at den i denne korte Tid allerede havde skabt utallige Sekter, havde voldt utallige Folkeopløb og Blodbad. Deraf kunde man just ikke slutte, at den var fra Gud; hellere maatte man med Sikkerhed antage, at den vilde bringe Verden Fordærvelse, siden den medførte saa store Ulykker. Man maatte være meget egenkjærlig og have en meget høi Mening om sin Indsigt for, skjønt blot en Enkeltmand, at ville sætte den hele Verden i Bevægelse ved sine Tanker. „Men havde Eder's Samvittighed,“ vedblev han, „drevet Eder til at forandre den Tro, i hvilken I er født og opdragen, saa havde I kunnet beholde det hos Eder selv. Eller var det Næstekjærligheden, som drev Eder dertil, hvorfor da sætte hele Jorden i Bevægelse for en Ting's Skyld, som man kunde leve foruden(?) og dyrke Gud i Stilhed.“ Men nu var Forvirringen saa stor, at man ikke længer kunde opsætte Helbredelsen. Paven havde i den Anledning besluttet at sammenkalde et Møde i Mantua, paa hvilket alle Europas Ærde skulde indfinde sig for, til Bestjæmmelse for de urolige Aander, at bringe Sandheden for Lyset; det berøede næst Gud paa Luther, om dette Lægemiddel vilde

frugte — naar han nemlig personlig vilde møde og i Kjærlighed deltage i Forhandlingerne. Han vilde derved gjøre sig Paven forbunden, der var en yderst gavmild Herre og forstod at vise sin Taknemmelighed mod fortjente Mænd. Legaten vilde saaledes minde om Vneas Sylvius, der med al sin Møie og Anstrengelse ikke drev det videre end til Raronicus, saa længe han fulgte sine egne Meninger, men, da han ændrede disse, blev Biskop, Cardinal og Pave.*) Det samme var Tilfældet med Besario, der fra Munk arbejdede sig op til Cardinal og paa et hengende Haar var bleven Pave.

Legaten standsede og fandt formodentlig, han havde optraadt med Finhed og Kløgt og søiet sine Ord vel. Hvor lidet kjendte han Luther, hans Aand, naar han kunde indbilde sig, at saadanne Anskuelser vilde gjøre Indtryk paa ham, hans Karakter, naar han kunde mene at fange ham ved en saadan Løffemad! Luthers første Ord knuste med et Slag de Forhaabninger, Legaten kunde have gjort sig om at bringe „Kjæfteren“ tilbage til den romerske Kirkes Skjød. Det kom ham, sagde han, meget lidet an paa, hvad man tænkte om ham ved Pavehoffet; han frygtede ikke dets Had, han attraaede ikke dets Gunst. Han arbejdede saa godt, han kunde, i Guds Tjeneste, skjønt han i Sandhed altid maatte anse sig som en unyttig Tjener. Pavedømmets og Guds Sag havde Intet sælles; mellem begge var der en Forskjel som mellem Lys og Mørke. Intet havde været gavnligere end Leos Strengthed og Cajetans Haardhed. Thi dengang, da endnu ikke den hele Sandhed var gaaet op for ham, havde han været rede til at tie, hvis kun hans Modstandere ogsaa havde villet

gjøre det samme. Men ved Cajetans Træfthed og Leos Strengthed var han bleven nødt til at studere og havde derved opdaget Pavedømmets mange Misbrug og Vildfarelser, som han ikke med god Samvittighed kunde tie til. Kalde hans Lære nu, det kunde kun den, der mente, at Vorherre, Apostlerne og de hellige Fædre havde levet saa, som for nærværende Tid Paven med hans Cardinaler og Biskopper gjorde. Ogsaa fra de tykke Uroligheder kunde kun den hente Bevis mod hans Lære, som ikke havde læst Skriften og deraf ikke vidste, at det var det guddommelige Ords og Evangeliets Natur at fremkalde Bevægelser og skille Fædre fra Søn. Det er det romerske Hofes værste Vildfarelse, blev han ved, at man ved Lovbestemmelser, udfundne af Mennesker, vil regjere Kristi Kirke, ligesom om den var et Rige af denne Verden. Om det paatænkte Kirke-møde vilde komme istand og blive til Betsignelse, beroede ikke paa ham, men paa dem, som raadede for Mødets Frihed. Naar Guds Aand fik føre Forsædet i Forsamlingen, og man lod sig lede af ham, og den hellige Skrift blev Rettesnoren, vilde han gjøre alt Sit for at befordre Kirkens Fred og dens Frihed. Smidderitid kunde han ikke haabe at opleve et saadant Omflag, thi man kunde ikke spore, at man havde forsonet Guds Brede ved alvorlig og uhylllet Bod; desuden kunde man ikke stole paa en saadan Forsamling af Lærde; thi naar engang Guds Brede var optændt, gaves der ikke en saa urimelig og ufornuftig Vildfarelse, som Djævelen jo kunde indgyde disse store Mander; just fordi de ansaa sig som vise, behagede det Gud at gjøre dem tilskamme. Heller ikke gjorde de skønne Exempler med Vneas Sylvius og Besarion noget Indtryk paa ham; han agtede Mørkets forfængelige Vresbevisninger

(* 1458 under Navn af Pius den Anden.
Red.

for aldeles Jntet; vilde han ophøie sig selv, kunde han minde om Erasmus's Ord: „Den fattige, ringe Luther gjør Mange rige og store“. Det var vist ikke Legaten ubekendt, at to Mænd havde ham at takke for deres Dphøielse til Kardinaler. Han var sikker paa sin Læres Sandhed, og Legaten, ja selv Paven selv vilde før tage ved hans Tro, end han forlade sin.

Dg nu læste han Legaten Lysten. „Det er ikke Ederes Alvor at ville holde et Kirkemøde, og, om det var, vilde I ikke droste andet end Kapper, Tonsur*), Spiise og Drikke og andet Narreværk, men paa Troen og Rejsfærdigheden og andre vigtige Sager vil I ikke indlade Eder. Men velan, har I Lyft dertil, saa saa et Møde istand; jeg skal, vil Gud, komme, om jeg saa vidste, I vilde brænde mig“. Da Legaten spurgte: „Hvor, i hvilken Stad vil I have Mødet?“ svarede Luther: „Hvor I vil, i Mantua, Padua eller Florenz eller hvor som helst.“ Bergerio: „Vil I ogsaa komme til Bononia?“ Luther: „Hvem tilhører den?“ „Paven“. „Almægtige Gud,“ udraabte Luther, „har Paven ogsaa revet denne By til sig. Ja jeg vil komme derhen.“ Bergerio: „Paven vil heller ikke vægre sig for at komme til Eder i Wittenberg“. Luther: „Velan, lad ham komme, vi vil gjerne se ham“. „Hvorledes vil I se ham? Med en Krigshær eller uden Hær?“ Luther: „Som De vil, vi vil være forberedt paa begge Dele“. „Bier I ogsaa Præster?“ spørger Bergerio. „Ganske vist“, svarer Luther, „thi Paven vil ikke vie os nogen, se der (pegende paa Bugenhagen) sidder en Biskop, som vi har indviet“.

(* Kronragning 3: den ragede Kredsskabe paa de katolske Geistliges Tsjje. Man gjorde Forskjel paa Tonsura Pauli og Tonsura Petri.

De veylede endnu nogle Bemærkninger, og da Legaten allerede sad til Hest og raabte til Luther: „Se til, at I holder Eder rede til et Kirkemøde“, svarede denne: „Jeg skal komme med denne min Hals“.

Samtalen havde ikke formildet Legatens Følelser for Reformatoren. Havde han før den maaste kunnet nære et Blimt af Beundring for Troeshelten, — efter den følte han kun Brede og Foragt. Den pavelige Udsending var skuffet i sit Haab om at vinde Kjøtteren tilbage; den fine Mand var stødt ved Bergmandsønnens frie og djærve Sprog. I en Beretning, han strax efter gav om Sammenkomsten, udtalte han sig meget haanligt om Luther, hans daarlige Latin og hans Ubehøvethed og fortsætter: „Jeg kan vel ikke af hans Mafyn, Holdning, Udsærd og Ord med Sikkerhed slutte, om han er besat af en ond Aand eller ikke, men vist er det, at han er Anmasjelsen, Dødsstaben og Uforstandigheden selv“. Efter at han derpaa vidtloftig har bekrævet hans brogede Dragt, uddannede Opdræden og frie Holdning, vedbliver han: „Det Første, som han sagde, da han saa, at jeg forholdt mig taus, var, at han spurgte, om jeg vel i Italien havde hørt, at man ansaa ham for en Drukkenbolt af en Tjyffer?“ I det Hele havde det været ham (Berggerio) en Pine at høre ham tale, og det lidet, han havde fremsført, havde han kun sagt for ikke at ansees for en Dumrian. Da Talen dreiede sig om Mødet, havde Martinus i et Slags Maseri udraabt: „Jeg skal komme, og man skal slaa Hovedet af mig, om jeg ikke forsægter mine Meninger mod den hele Verden. Min Brede er ikke min, men Guds.“

Med saadanne Følelser betragtede den pavelige Legat, Peter Paul Bergerio, den store Reformator, og dog skulde disse Følelser undergaa en Grundforandring;

den samme, der nu ikke kunde bruge haa-
nende Udtryk nok om ham, kalder ham
nogle Aar senere „et stort Guds Redskab,
der ikke har haft sin Lige i tolv Aarhun-
dreder, en Mand, hvis Minde er helligt.“
Bergerios mærkelige, omskiftelsesrige Liv
og hans uførtroede Arbeide for Tidens
første Tanker er det, som berettiger ham
til en Plads i Reformationens Historie
og i den protestantiske Efterlægts venlige
Tshukommelse. Men vi vil begynde med
Begyndelsen.

Den pavelige Legat.

Vi kjende ikke Bergerios Forældres
Navn og Stilling, men ved, at han stam-
mede fra en gammel adelig St, der endnu
ikke er uddød, og fødtes i Aaret 1498 i
den gamle, malerist beliggende By Capo
d'istria ved Adriaterhavet. Huset, hvori
han kom til Verden, har — mærkverdigt
nok — overlevet alle de Forandringer,
Byen ellers har undergaaet; i en af dens
trange Gader vises Stedet, hvor den
navnkundige Mand saa Dagens Lys.
Han havde tre Brødre, Aurelio, Giacomo
og Giovanni Battista, men det er ogsaa
det Æneste, vi ved om hans Familiefor-
hold; at hans Forældre var strengt ka-
tholiske sluttes af den Omstændighed, at
de opdrog tre Sønner til Kirkens Tjene-
ste, men ellers er ikke det Ringeste be-
kjendt om dem. Bergerios's Barndom ligger
ogsaa fuldstændigt i Mørke; hans Hi-
storie begynder først, efterat han allerede
en Tidlang havde studeret ved Universi-
tetet i Padua. Dette Universitet var en
af Europas berømteste Højskoler og blev
søgt af Ungdom fra alle Kanter af den
videnskabelige Verden. I dens Blom-
stringsstid kunde Tallet af Studenter un-
dertiden beløbe sig til 8000; det var flest
Lyskere, Franskmænd, Englændere, Po-
laker og Grækere, og ikke blot denne store
Mængde, men ogsaa dens Sammenjæt-

ning af de forskjelligste Folk gav det
rigeste Samliv mellem de Unge, forenede,
som de alle var i videnskabelig Stræben.
Bergerio lagde sig efter Rettsvidenskabene
som sit Hovedstudium, men studerede
ogsaa de skjønne Kunster og bragte det
navnlig vidt i Rhetorik (3: Talekunst).
Han gjaldt for en af de mest fremra-
gende Studenter ved Universitetet. Hans
Studietid faldt i de første af Reforma-
tionens Aar, og de lysende Tanker, som
udgik fra Wittenberg, brød sig ogsaa Bei-
over Alperne og gjorde mange Unge be-
gjærlige efter paa nært Hold at se den
nye Sol paa Videnskabens Himmel.
Bergerio og hans Brøder var af dem.
Der frembød sig ogsaa en Leilighed, der
maatte lette dem Opfyldelsen af deres
Ønsker.

Kurfyrst Fredrik den Visse havde en
udmærket Samling Helgenlevninger, som
han stadig søgte at forøge. I Venedig
havde han gjennem sin Hofprædikant,
Spalatin, sat sig i Forbindelse med en
Munk, Burkard von Schenk. Denne
var paavirket af Tidens Strømninger og
en Ynder af Luther, men dette hindrede
ham ikke fra at være Kurfyrstens Mel-
lemmand ved Indkjøb af Helgenlevnin-
ger. Ligesom Kurfyrsten skattede han
Luther høit, men satte ogsaa megen Pris
paa Relikvier. Dengang kunde man
endnu rumme disse Modsetninger.
Schenk havde netop indkjøbt nogle, der
skulde sendes, da Bergerio henvendte sig
til ham og bad ham om et Unbefalings-
brev til Spalatin. Han vilde nemlig,
drevet af en mægtig Trang, sammen med
sin Brøder Giacomo rejse til Wittenberg
for der at fortsætte og fuldende sine Stu-
dier. Schenk, der nu kunde sende Relikvi-
erne med dem, opfyldte gjerne hans Bøn,
og Bergerio og hans Brøder begav sig —
forshnede med en glimrende Unbefaling
— paa Reisen til Wittenberg. Men at

tage til Wittenberg i dette Tilfælde var det samme som at blive Lutheraner. Enhver, som kjendte de unge Mænd og kjendte Wittenberg, kunde forudsæ, at det maatte blive Enden. Men „vore Tanker er ikke Guds Tanker“. I Guds Raad var det bestemt, at Bergerio skulde gaa en anden Vej — en Omvei, som den, menneffelig seet, maa kaldes. Brødrene blev syge, før de naaede frem og maatte vende om. Bergerio vilde endnu ikke opgive sit Forehavende; han sendte Reskriptionerne og Anbefalingsbrevet i Forveien og oppebød Udsaldet heraf. Men saa hurtig gif Tidens store Bevægelse frem: Da Kurfyrsten bestilte de hellige Levninger; var han i dette Stykke fuldt troende Katholik; da de indtraf, var han ogsaa i dette bleven Lutheraner, og Relikvierne var i hans Hænde værdiløse. Han lod Spalatin sende dem tilbage med Anmodning om at faa dem solgte i Italien, hvor de endnu kunde være i Pris; selv havde han ikke længere noget Brug for dem. Med Hensyn til Brødrene Bergerio kunde Spalatin „Intet love“. Bergerio blev derfor i Padua, hvor han tog den juridiske Doktorgrad. Derpaa beklædte han juridiske Embeder i forskjellige af Italiens Byer.

Han var en strengt samvittighedsfuld Embedsmand, der ikke boiede Retten, heller ikke saa gennem Fingre med Misbrug, og dette paadrog ham Manges Avillie, men skjænkede ham ogsaa alle Retstafnes fulde Agtelse og Kjærlighed. I disse Stillinger blev han dog ikke længe staaende; han var ærgjerrig og for dygtige og fremadstræbende Folk var det Kirken, som lovede mest. Han reiste til Rom og fremstillede sig for Paven og tilbød sin Tjeneste. Clemens VII opfattede Bergerio med et eneste Blik. Det var en Mand, der passede for ham, for Kirken og Tidsomstændighederne.

Han skjænkede ham sin Fortrolighed, indviede ham i sine Planer og besluttede at sende ham som sin Udsending til Tyssland. Bergerio var dengang kun 32 Aar gammel.

Den Opgave, Paven stillede ham, hørte til de allervanskeligste. Sammenkaldelsen af et tyyst Kirkemøde, som Protestanterne ansaa som Løgemidlet for Tidens store Saar, skulde han hos Kong Ferdinand af al Magt søge at hindre. Protestanterne maatte ikke faa Lov at komme til Orde; de maatte ikke indrømmes at være ligeberettigede med Katholikkerne. De skulde ikke møde til Forhandling, men til Domsældelse. Skulde Kirkemødet ikke kunne hindres, maatte Protestanterne atter tillade Katholicismen frit Gjænge i deres Lande, og vilde de ikke gaa ind herpaa, skulde der gaaes frem mod dem efter Lovens hele Streng-
hed. Dygtigere Mand for en saadan Opgave kunde Paven neppe finde. Bergerio var som skabt til Diplomat. Han var høielig som Vox, naar Forholdene krævede det, men under Smidigheden gjenntes en Fasthed som af Jern. Han var en Aldnatur, men beherskede den under et Dække af Jæ.

Han kastede sig ind i Striden med en Fjer, der ikke var mindre stor, fordi den fremtraadte skjult. Han ansporede og opildnede de Havelige; hans Virksomhed mærkedes paa hele Linien. Han modarbejdede og skadede Lutheranerne paa alle Maader, men ogsaa denne nedrivende Virksomhed skede bag Kulissjerne. Men hvor stor hans Dygtighed, hvor glødende hans Fjer end var, kunde den dog ikke udrette det Umulige; Protestanterne fik sit Kirkemøde (Augsdagen i Augsburg) og kom til Orde — paa en Maade, der gav Gjenlyd gennem hele den kristne Verden.

Alligevel var Paven saa tilfreds med

hans Optræden, at han lod ham forblive i Tyskland for ved Kong Ferdinands Hof at virke for „den hellige Stols“ Interesser. Navnlig skulde han af alle Kræfter modarbejde Sammenkaldelsen af et almindeligt Kirkemøde. Ved Hofet blev Bergerio overøst med Hæder og Gunstbevisninger, men om han udrettede Noget, er et Spørgsmaal, som Beretningerne ikke besvare, — hvis ikke denne Tausshed er Svar nok.

Da Paul III besteg Pavestolen, blev Bergerio kaldt til Rom for at afgive Beretning om Tilstanden i Tyskland. Han omtalte det tyske Folk som træet af Striden og længtende efter Fred, den det troede blot kunde tilveiebringes ved Sammenkaldelsen af et almindeligt Kirkemøde. Og Bergerio maatte tilraade Paven at give efter for et Ønske, som var ligesaa stærkt, som det var almindeligt, og som ogsaa Kong Ferdinand delte. Paven lod idetmindste ogsaa, som han var villig dertil, og Bergerio blev for anden Gang sendt til Tyskland.

Hans Fuldmagt gik dog ikke videre end til at skaffe Enighed om Stedet for Mødets Afholdelse; om Maaden for dets Sammentrædelse skulde han iagttage Tausshed; Paven vilde forbeholde sig selv Afgjørelsen deraf og derved efter Omstændighederne enten gøre Mødets Frihed til et Skin eller dets Afholdelse til en Umulighed. Bergerio behøvede sikkert al sin diplomatiske Duellighed for at vinde Deltagelse for et Møde, hvis Program var saa uklart. Hvorledes det gik ham hos Luther er allerede omtalt. Efter Sammentkomsten med denne erholdt han Foretræde hos Kurfyrsten, Johan Fredrik, for at frembære Paven's Tilbud om et almindeligt Kirkemøde. Hele hans Optræden ved denne Leilighed røber den erfarne Diplomat. Med ikke liden Behændighed „manøvrerer“ han med Kjends-

gjerningerne for at overtønde Kurfyrsten om Umuligheden af Kirkemødet og Umuligheden for ham at nægte sin Deltagelse. Med fast Haand optrækker han Grundene for; sagte og let berører han Indvendingerne imod. I svævende og almindelige Udtryk omgaar han det omstridte Punkt om Forhandlingsmaaden og antyder til Slutning, hvad Kurfyrsten udsætter sig for i det almindelige Omdømme ved at nægte at deltage. „Det vilde let faa Skin af, at de overhovedet intet Møde vilde have, hverken et frit eller bundet.“ Kurfyrsten vilde let kunne underforstaa den egentlige Mening: Kirkemødet, som I har freget paa, har kun været Eder et Agitationsstof.

Men al Bergerio's Digtighed og Kløgt kunde ikke stemme Kurfyrsten for et Møde, der holdtes i Italien, og hvis Frihed ikke var sikret. Legatens svævende Forsikringer kunde ikke berolige ham eller borttage hans Tvivl. En hemmelig Samtale, som han udbad sig og fik, bragte heller intet Resultat. Her førte han ogsaa Luther i Marken, og hvad han siger om denne er overordentlig betegnende. Luther, sagde han, havde udtalt, at han „i høieste Grad ønskede Mødet, vistnok ikke for vor Skyld, thi vi behøve ved Guds Naade intet saadant (thi vi have allerede den rene og klare Lære og ogsaa saadanne Kirker, hvori Kirkeskikkene sse efter Guds Ord), men for de fremmede Folks Skyld, at de ogsaa kunde gaa over til vor Lære.“ Men dette havde været ham (Bergerio) for stivt, og han havde ikke kunnet lade være at svare: „Hvad er det, du siger, Martinus? Se til, at du ikke sætter dig selv for høit, thi du er et Menneſke og kan feile. Vil du være visere, lærdere og helligere end saa mange Kirkemøder, helligere Fædre og høilærde Mænd, som ere spredte rundt hele Verden, og som ogsaa trofast bekjende Kristi Navn“. Bergerio

advarede endelig Kurfyrsten fra at sætte for stor Tiltro til denne ene Mand, der, hvor lærd han end maatte være, dog kun var et Menneſte, ſom kunde feile og forføres. De mundtlige Forhandlinger havde dermed Ende, men paa Kurfyrstens Forlangende opſatte Bergerio ſtriftligt ſin Indbydelse til Kirkemødet, og denne blev beſvaret og afſlaaet af det ſchmalkaldiſke Forbund. Dets Grunde var de ſamme ſom de, Kurfyrſten havde anført.

• Før Legaten kunde modtage Svaret, var han allerede paa Veien til Rom, kaldt hjem for mundtligt at give Beſted om Sagernes Stilling i Tyſkland. Hans Beretning var meget miſtrøſtig; der var Intet at haabe af Luther og hans Tilhængere, naar de ikke undertryktes med Magt; de katholiſke Fyrſter viſte ſig meget ſjovnige; kun Hertug Georg af Sachſen ivrede for, at man maatte møde Lutheranerne med Sværd i Haand; ellers havde man fra den Kant det Værſte at frygte.

Paven optog med Begjærlighed Vindſet om at afgjøre det aandelige Mellemværende med Lutheranerne med Sværdet, og Bergerio blev vœlblikkelig ſendt afſted til Reiſeren for at vinde ham for en ſaa-

dan Fremgangsmaade. Denne kom til Rom og havde lange Forhandlinger under fire Dine med Paven; men han vægrede ſig beſtemt for at føre Krig med ſine Underſaatter, ſaalænge ikke Sammenkalden af et Kirkemøde havde bevift, at den kirkelige Enhed var uopnaaelig paa Fredens Veie. Saa blev der nedſat et Udvalg, hvori ogsaa Bergerio fik Sæde, ſom i Pavens Nærvær ſkulde raadſlaa om Affattelen af Bullen, i hvilken Mødets ſkulde udſtrives. Her hjæmpede Bergerio for, at der ſkulde viſes Proteſtantenne Imødekommenhed, og i et vigtigt Punkt, der angik Mødets Frihed, trængte ogsaa hans Mening ſeierrig igjennem.

Bergerios Virkſomhed ſom pavelig Udsending var hermed afsluttet; ivrig og opofrende havde den været; nu fik den ogsaa ſin Løn. Bergerio blev af Paven den 5te Mai 1536 udnævnt til Titulærbifſkop af Modruſium i Kroatien og ſtrag derpaa til virkelig Biſkop i ſin Fødeby Capo d'Iſtria. Han blev modtagen med ſtor Hvittidelighed. Da han traadte i Land, kom man ham imøde med Vievand, Bierøg og et Solofors; han beſprængtes med det hellige Vand, indhylledes af Røgen og knælede med ſtor Andagt Frelſerens Kors.

(Mere)

En uventet Nytteanvendelse af biologiſke Studier.*)

(Fra „Naturen“.)

Hvad Nytte har man af Kundſkaben om de mikroſtopiſke Væſener? Hvad er for Exempel ſaadant Noget ſom Studiet af Inſekternes Anatomi god for? Det kan nok være morſomt; men man maa dog ikke vente, at alvorlige Folk vil bi-

falde, at Statens Midler anvendes til ſaadant. Kemi, Geologi og Electricitet har, om man ſaa vil, ſin gode Handelsværdi, men Studiet af alſlags uſynligt Smaastryk ved Hjælp af Forſtørrelſesglas er kun et Tidſfordriv for Børn og

(* Biologi er Læren om den levende Natur. Om Bibrionerne, Gjerioppen etc., ſe „For Hjemmet“ for 1880, Side 177 ſg. Red.

aldrende Herrer. Dette er Opfatningen hos mange saakaldte „praktiske Mænd“, skriver Lankester i „Nature“.

Dog kan vi allerede nu fortælle de „praktiske Mænd“, at Kirurgien er bleven ganske reformeret, siden vi lærte at kjende de smaa Svampe, at vi ved at holde Bakterierne, de smaa stadelige mikroskopiske Væsener, der svæve om i Luften, borte fra Saarene, har kunnet redde mangfoldige Menneskers Liv. Allerede har vi Ud sigt til med Held at bekjempe adskillige dødelige Sygdomme, der foraarjages ved disse samme Bakterier, der nu vides at være Aarsagen til disse Sygdomme. Allerede er Silke bleven billigere, fordi vi kjender den Bacterie, der forvolder „Silkeormsygdommen“. Allerede har vi kunnet opnaa at brygge bedre Æl og give Bageren bedre Gjær efter Pasteurs Opdagelse af Gjærplantens Bacterisygdomme. Allerede er Eddikefabrikationen, Osttillsætningen, Smørproduktionen og Vinproduktionen og andre saadanne Industrigræne paa gode Veie til at nyde godt af den samme Kundskab. Potetesygdommen og Kaffe sygdommen har man lært at kjende i sin Oprindelse; de Forskere, som beskæftige sig med Studiet af de Snylteplanter, der foraarjage disse Sygdomme, har udtænkt Midler til at bekjempe dem, hvorved Millioner vil kunne spares for Samfundet.

Insektvejring, der har tilføiet hele Landsdele overordentlig Skade, saadanne som Phylloxeraens og Colorado billens synes nu at skulle kunne standses ved „videnskabelige“ Midler? Anvendelsen af vor Kundskab om de naturlige Kjendtgjærninger er i dette Tilfælde ganske særegen. Det Forslag, der er fremsat, gaar nemlig ud paa, at vi skal anvende vor Videnskab om de Sygdomme, der skyldes Bakterierne, ikke til at hæmme, men til at

fremme dem. Man vil standses Insekternes Hærjager derved, at man forgifter dem, ikke med mineraliske Gifter, der skader Planterne ligesaa meget som Insekterne, men ved at befordre Udspredningen af Bakterier, som fremkalder Sygdomme, der er skjæbnesvangre for de omhandlede Insekter. En amerikansk Naturforsker, Hagen, har henledet Opmærksomheden paa den gamle Praxis at odelægge Insekterne i Værkhuuse ved Anvendelsen af Gjær. Han vil, at dette samme Middel skal anvendes mod andre Insektvejring, af Phylloxeraen, Colorado billen og Bomuldsmaffen osv. Han tænker sig Sagen saaledes, at Svampene i Gjæren trænge (voxe) ind i de Insekters Legemer, paa hvilke den stænktes, og saaledes dræber dem. Det er et velkjendt Faktum, at Insekter er meget underkastede Svampesygdomme, og det er ogsaa vist, at Anvendelsen af Gjær paa Planter, der er besøgte af saadanne Insekter, bidrager til, at de kan faa saadanne Sygdomme. Mentschnitoff, en berømt Zoolog, har imidlertid gjort nogle Underøgelser om denne Sag og givet en Forklaring, der er forskjellig fra og samtidig mere tilfredsstillende end Hagens.

Han finder, at selv Ælgjær-Soppen (*Saccharomyces cerevisiæ*) ikke formaar at trænge ind i noget Insekts Legeme og foraarjage dets Død. Ælgjær-Soppen tilhører Ælgjær og kommer, saa vidt man ved, ikke videre. Derimod er det andre Soppen, der tilfældig kan indkomme i Gjæren, som odelægger Insekterne. Det er navnlig en for Insekterne meget stadelig Sop, nemlig grøn Muscardine, (*Isaria destructor*), som Mentschnitoff har studeret og saa at sige dyrket, idet han har overført den fra Insekt til Insekt. Han har ogsaa forsøgt at dyrke den uafhængig af Insekter og har herunder fundet ud, at Dørværter, det

varme Vand, hvortil der er sat Malt, er en fortrinlig „Jordbund“ for den. Den vøjer her frodigt og udvikler tilslut Tusindtal af Frø, Spirer. Hans Forslag er, at man skal indrette denne Dyrkning i det Store og saaledes udbrede den skadelige Sop over de af Insekterne her-

jede Marker. Kanste, siger Kanstester, „de praktiske Mænd“ snart vil erkende Værdien af biologiske Studier, overtalte af de „Lusinder“, som forhaabentlig red- des ved dette genialt udtænkte Middel mod Insekternes Udelæggelser.

X.

Anna Kofs.

(Fortælling af Miss Grace Kennedy.)

Der gives ingen engelst Gut eller Pige, der ikke har hørt om Slaget ved Waterloo.*) Det var en Morgen tidlig, Efterretningen derom kom til Edinburg, og mange Menneſker bleve vækkede op af Sønnen ved Kanonſtud fra Citadellet, der forkyndte denne glade Begivenhed. Nu ſaa man Tjenere løbe til Poſthuſet forat hente Abiſerne til ſine Herrer; man ſaa Herrer ſelv ile derhen forat høre, hvad der var forfaldt, og ethvert Anſigt udtrykte Forventning eller Uengſtelighed; thi mange havde Brødre, Fædre, Søner, dyrebare Venner og Beflægtede i hint Slag. Og omendſkjønt Kanonernes lyd- delige Torden, ſom gjenlød fra det gamle Edinburgs høie Bygninger og de nær- lignende Høie, glædede Manges Hjertes, fordi de kun tænkte paa den vundne Seier, ſaa følte dog Andre kun Uro og Bekymring ved den Tanke, at maatte de, ſom de inderlig elſkede, kunde være blandt deres Tal, der vare blevne dræbte eller ſaarede i Slaget. Iblandt diſſe var og-

ſaa den lille Piges Moder, hvis Hiſtorie ſkal fortælles i de følgende Blade. Mrs. Kofs og Anna vare denne Morgen ſom ſædvanlig ſtaaede tidlig op og begyndte denne Dag ſaaledes, ſom de pleiede at begynde enhver Dag. Anna havde fore- læſt ſin Moder et Stykke af Bibelen, og denne havde forklaret hende Indhol- det under Forelæſningen, havde hørt paa alle hendes Spørgsmaal og Bemærk- ningør med ſin ſædvanlige Blidhed og Venlighed og ved ſine Svar gjort Anna opmærkſom paa, at Gud er alleſtedsnær- værende, ſer hendes Hjerte hvert Dieblit, og elſker dem, ſom elſke ham, men vredes over den Ugudelige. Efterat have læſt og ſamtalet med ſin Moder, havde Anna ſat ſig ved Siden af hende paa en Stam- mel forat lære nogle Vers udenad, hvil- ket hun hver Morgen gjorde, medens Mrs. Kofs læſte ſagte for ſig ſelv. Da den første Kanon blev afſhyret paa Cita- dellet, ſprang den lille Anna op og ilte til Vinduet. Mrs. Kofs' Hus laa i en Gade, fra hvilken man kunde ſe Cita- dellet, og juſt ſom Anna kom til Vinduet, ſaa hun Blinket og Røgen af den anden Kanon.

„O Mama, der bliver ſtudet fra Cita- dellet!“ raabte hun; „der er ſikkert vund- det et Slag; nu kommer Papa hjem igjen!“ Da Anna ſaa ſig om, blev hun

(* Waterloo ligger i Eyb-Brabant i Belgien. Det var i det nævnte Slag, den 18de Juni 1815, at det erbelig lykkedes de forenede Englændere og Præſjere at overbælde de Franſkes mægrige Keiſer, Napoleon den Førſte. Han blev derefter holdt under Begotning paa den lille D St. Helena i Atlanterhavet, hvor han døde d. 5te Mai 1821. Hans Lig blev i 1840 flyttet til Frankrig og bijat i Invalidehoſpitalets Kirke i Paris.

var, at hendes Moder var bleven meget bleg og havde lænet sig tilbage i Stolen. Anna løb til hende, „Kjære Mama, er Du syg? Du skjælder jo over hele Leegenet! Hvad skal jeg hente til Dig? Tal til mig, kjære Mama!“

Mrs. Kofs slyngede sin Arm om sin lille Datter og sagde: „Jeg behøver Intet, mit kjære Barn;“ men hun syntes ikke at være istand til at sige mere. Den lille Anna forglemte Kanoner og alt Andet, og betragtede med Belymring sin Moder, der ved hvert Stud for sammen og undertiden gysede. Just som Skydningen ophørte, kom Marie, Tjenestepigen, ind i Bærelset, forat sige sin Frue, at Mr. Grey, en kjær Ven af Annas Fader, var kommet ind paa sin Vej til Posthuset, og lod Mrs. Kofs bede om ikke at være urolig; han skulde selv bringe Aviserne og underrette hende om Alt, hvad der var forefaldt.

Mrs. Kofs og Anna gik strax nedad Trappen, og Anna stillede sig ved Vinduets, forat give Aft paa, naar Mr. Grey kom tilbage. Det forekom hende at være meget længe; endelig udraabte hun: „Der er han! der er Mr. Grey!“ og løb selv ud, forat aabne Døren for ham; men Marie havde ogsaa passet paa, og da Mrs. Kofs kom ud i Forsalen, mødte hun ham allerede. Mr. Grey vendte sig lidt bort, da han saa hende, og saa saa alvorlig ud, at Mrs. Kofs kun formaaede at sige: „Jeg ser, Mr. Grey, at De har flemme Efterretninger at bringe mig“, og derpaa blev hun staaende saa ubevægelig som en Billedstøtte.

„Nei, nei, ingen flemme Efterretninger, haaber jeg“, svarede Mr. Grey, „kun et ærefuldt Saar, Mrs. Kofs.“

„Et Saar?“ gjentog Mrs. Kofs; „er hans Navn blandt de Saarede?“

„Ja, kjære Frue, De skal selv se det.“ Mr. Grey førte Mrs. Kofs til en

Stol og viste hende derpaa i Avisen Listen over de Saarede. Om nogle sagedes der, at de vare let, om Andre at de vare haardt, atter om Andre at de vare farligt saarede. „Major Kofs haardt“, læste Annas Moder, og gjentog Ordet „haardt“. „Ja“, sagde Mr. Grey, „men ikke farligt.“ „Gud give, det maatte være saa vel!“ raabte Mrs. Kofs med Estertørf, og tilføiede derpaa: „Jeg maa reise til ham, Mr. Grey.“

Mr. Grey søgte at bringe hende fra dette Forsæt. Hun havde hele Vinteren over og i Foraaret været meget upasselig, havde Hoste og sølte undertiden Smerte i Siden, og Mr. Grey mente, at hun aldeles ikke var istand til at udholde de med Rejsen forbundne Anstængelser. Mrs. Kofs lod sig imidlertid ikke bringe fra sit Forsæt, og Mr. Grey indvilgede endelig i at se efter, om der i Havnen ved Leith laa et seilfærdigt Skib, paa hvilket hun kunde faa Plads. Derpaa forlod han hende. Mrs. Kofs kysede ømt sin lille Anna, bad hende blive hos Marie en Stund, og gik derpaa ind i sit Bærelse, hvis Dør hun laasede efter sig. Det forekom Anna, at hendes Moder blev meget længe borte; men hun vidste, at Moderen ikke kunde lide, at hun forstyrrede hende, naar hun havde Luffet sig inde i sit Kammer. Marie bad Anna at spise Noget, da det allerede var over den sædvanlige Frokosttid; men da Anna forsøgte det, formaaede hun det ikke; thi hendes Hjerte var fuldt, og hun kunde blot tænke paa sin Moder. Endelig vovede hun at bære lidt The og ristet Hvedebrød til sin Moders Kammerdør. Hun bankede meget sagte paa, og Mrs. Kofs aabnede Døren. „Kjære Mama, Klokken er mange, og Du har endnu Intet spist;“ derhos saa hun belymret paa hende. Mrs. Kofs boiede sig ned, kysede hende og tog, hvad hun bragte; men

da hun sagde: „Tak, mit kjære Barn!“ hørte Anna det neppe, saa sagte talte hun; tillige bemærkede hun, at hendes Dine vare opspulmede af Graad. Mrs. Kofs lod dog ikke Anna komme ind i Bærelset, men satte Theen fra sig, lukkede Døren sagte, og laasede den atter. Den stakkels Anna gik ikke tilbage til Marie, men satte sig paa et Trin af Trappen ved Siden af sin Moders Dør og græd sagte.

Da Anna efter en rum Tid troede at høre sin Moders Trin i Bærelset, ilede hun strax, uden at gjøre Støi, nedad Trappen forat skjule sine Taarer. Marie havde forladt Stuen, da hun troede, at Anna var bleven hos sin Moder, og denne havde Tid til at tørre sine Dine, før Mrs. Kofs kom ned i Bærelset.

„Kom hid, mit Barn“, sagde hun til Anna, som havde vendt sig bort forat skjule sit Ansigt. Denne gik strax hen til Moderen, som omfavnede hende og spurgte: „Vil Du reise med mig, Anna, og hjælpe mig at pleie din Papa?“

„O ja, kjære Mama, lad os reise!“

„Men, mit kjære Barn, Du ved ikke, hvad Du vil komme til at taale. Vi skulle reise tilhøs, sandsynligvis med faare saa Behvemmeligheder; vi saa der ingen gode Senge at sove i, ingen god Mad at spise og finde ingen Pige, der kan opparte Dig.“

„Skal ikke Marie følge med?“ afbrød Anna hende.

„Nei, mit Barn, jeg tør ikke have nogen Udgift, som jeg kan undgaa.“

„Nu, Mama, jeg kan nok hjælpe mig ganske godt uden Marie, naar Du kun vil hægte min Kjøle i Røggen.“

„Ja, kjære Anna, men det, som jeg vil forberede Dig paa, er dette, at jeg maa kunne stole paa, at Du vil bestræbe Dig for at hjælpe Dig selv med Alt, hvad Du nogenlunde kan, og ikke falde Nogen til Byrde; heller ikke maa Du

foraarfage mig nogen Bekymring for din Skyld; thi naar jeg kommer til det Sted, hvor din Papa er, maa jeg ofre ham min hele Omhu. Og dersom jeg ikke troede, at jeg kunde regne paa, at Du mere vil blive til Trost end til Bekymring for din Papa og mig, saa vilde jeg gjøre Uret i at tage Dig med. Dog, jeg kjender Ingen her, hos hvem jeg gjerne vilde lade Dig blive tilbage.“

„O Mama, tænk ikke paa at lade mig blive tilbage! Du kan sikkert forlade Dig paa mig, jeg skal ikke gjøre Dig nogen Uleilighed.“

„Nu godt, kjære Anna, jeg haaber, at jeg kan det. Men betænk, mit kjære Barn — jeg siger Dig det forud — Du vil komme til at udstaa mange Savn og Møisommeligheder, Du vil blive søsyg, Du maa være sammen med en Mængde Mennesker i en Kæhytte og hverken Dag eller Nat føle Dig vel tilmode. Jeg bliver maaste ogsaa syg, og da har Du Ingen, der viser Dig Deltagelse eller tager sig af Dig.“

„Og heller ikke af Dig?“ spurgte Anna bekymret.

„Jeg haaber, at Gud vil staa mig bi, mit Barn.“

„Gud vil ogsaa sørge for mig, Mama!“

„O min kjære Anna“, sagde Moderen, idet hun trykkede Anna til sit Hjerte, „naar jeg kunde tro, at Du virkelig elsker Gud, virkelig sætter din Tid til hans Kjærlighed og Omhu, saa vilde jeg ikke være bekymret for Dig. Men, Anna, det er en stor, meget stor Forskjel paa, om Du læser og lærer om Gud forat behage mig, og fordi jeg ønsker det, eller om Du virkelig elsker ham og sætter din Tillid til ham; jeg frygter, at min Anna indtil nu blot har læst om Guds Villie og Egenstaber og lært dem at kjende, blot fordi jeg ønskede det.“

Anna lod Hovedet synke og svarede

Intet, fordi hun vidste, at det, som Moderen sagde, var sandt, og medens hun stod saaledes et Dieblis, sagde hun i sit Hjerte: „O, Herre Jesu, lær mig at elske Dig og sætte min Tillid til Dig!“ Mrs. Kofs kysjede Anna, ringede derpaa efter Marie, og befalede hende at pakke nogle Sager sammen, medens hun selv besjæftigede sig paa samme Maade. Anna tænkte strax ved sig selv. „Hvorledes kan jeg dog nu være Moder til Nytte?“ og hun fandt snart Meget, hvori hun kunde være det, og omhyggelig undgik hun at gøre Spørgsmaal eller noget som helst Andet, der kunde besvære hendes Moder.

Endnu før Mrs. Kofs var bleven færdig med sine nødvendige Forberedelser, vendte Mr. Grey tilbage og sagde, at denne Aften skulde et Skib afgaa til Rotterdam med en stor Mængde Passagerer; men om nogle Dage gif et andet Skib, og han bad hende indstændig at oppebie dette. Men Mrs. Kofs besluttede at afreise samme Aften.

Alle Forberedelser bleve hurtigt istandbragte, og Kl. 6 om Eftermiddagen saa den gode Hr. Grey Mrs. Kofs og Anna lykkelig og vel bragte ombord; snart efter gled Skibet ud af Havnen, Seilene bleve hejse, og da Anna saa sig om efter Kysten og Bryggen, hvor Folkebrimlen, Larmen, Tummelen og de mange Stemmer havde bedøvet hende saaledes, at hun neppe vidste, hvor hun var, og hvad hun gjorde, saa syntes det for hende, som om Alt veg tilbage fra Skibet, og hun horte ikke længere Larmen. Det var en skøn Aften i Juni Maaned, de fleste Passagerer bleve paa Dækket. Mrs. Kofs og Anna blev der ogsaa; Alt, hvad der omgav Anna, var nyt for hende og besjæftigede og morede hende saa meget, at hun, da Moderen sagde, at det var hendes sædvanlige Sengetid, neppe kunde

tro det. Mrs. Kofs sølte ogsaa, at Luften blev fugtig, og hun gif ned med Anna. Det var, som Mrs. Kofs havde forudsiget: Rahyten var oversfyldt med Menneffer og Sengene saa korte og snævre som muligt. Anna gruede lidt for at krybe ind i den, der var bestemt for hendes Moder, men idet hun mindedes sit Løfte ikke at volde hende noget Bryderi, bad hun om Tilladelse til selv at klæde sig af, og medens hun forsøgte dette og lo af sin Ubehændighed i at opløse de Baand, hun ikke kunde se, kastede hun et stjaalent Blik til Sengen, der ikke forekom hende større end en Hylde i hendes Moders Klædestab hjemme. Alligevel krøb hun ved Moderens Hjælp ind, og idet hun lagde sig saa langt ind til Væggen som muligt, forat hendes Moder ogsaa kunde faa Plads, sov hun snart ind.

Næste Morgen vaagnede den arme Anna syg, end hun nogensinde før i sit Liv havde været; det samme var Tilfældet med de fleste andre Rejsende, og hele denne Dag og Natten og den paafølgende Dag saa og hørte man intet Andet end Klager, Sygdom, strigende Børn og de to gamle Matroser, der løb frem og tilbage, forat opvarte Passagererne. Mrs. Kofs led mindre af Søvnsygen end de Andre, men den kvalme Luft i Rahyten forarsagede hende en uafsladelig Hoste, og om Aftenen den tredie Dag, da de andre Passagerer begyndte at komme sig, sølte hun sig ganske syg og mat. Men saasnart Anna var istand til at komme op paa Dækket, gif hendes Moder ogsaa derop, og Luften syntes at oplive hendes Kræfter. Iblandt Passagererne var en Officers Kone. Hendes Mand var ikke saaret, men hun vilde dog rejse til ham. Denne Dames Navn var Mrs. Mason. Saalænge hun var syg, pleiede Mrs. Kofs og Anna hende, og nu, da hun var frisk igjen, bestræbte hun sig for at

vise sig erkjendelig mod Annas Moder, idet hun viste hende al den Opmærksomhed, der stod i hendes Magt.

Da Skibet kom til Rotterdam, stod Mrs. Masons Mand allerede ved Bryggen forat modtage hende. Oberst Mason vidste, at Major Kofs var blandt de Saarede, men han havde Intet hørt om ham siden den Dag, Slaget stod. Han kunde imidlertid nævne Mrs. Kofs det Sted, hvorhen han og andre saarede Officerer af samme Regiment vare bleve bragte. Det var en Landsby nogle Mile fra Balpladsen ved Waterloo.

Mrs. Kofs forlod Skibet og reiste videre samme Dag. Saa Mile fra Landsbyen maatte hun dog standse, thi hun var saa udmattet af Reisen, at hun ikke kunde komme længere den Dag, men maatte hvile til næste, da hun og Anna fortsatte Reisen. Idet de hurtigt hjørte affted, bemærkede Anna, at hendes Moder oftere foldede sine Hænder, hævdede Dinene mod Himmelen og græd; men Anna sagde ikke et Ord for ikke at forstyrre hende. Hun bad kun i sit Hjerte til Gud, at han vilde troste hendes kjære Mama. Endelig vovede hun dog sagte at sige til hende: „Du elsker jo Gud, Mama, han vil staa Dig bi!“

„Jeg har heller ingen anden Bistand, min dyrebare Anna“, svarede hendes Moder. „Han hjælper mig, ellers kunde jeg ikke udholde dette Dieblif. Din Fader er maaste meget syg, Anna, — maaste har Du ingen Fader mere!“

Herpaa havde Anna endnu aldrig tænkt. I det Samme vendte Rudstien sig om og viste dem, at den Landsby, hvorhen de agtede sig, laa foran dem i en liden Afstand. Mrs. Kofs foldede atter sine Hænder og hævdede Dinene mod Himmelen. Hun lænede sig tilbage i Vognen, men Anna vedblev ufravendt at je paa Byen.

„Jeg ser en stor Mængde Soldater, Mama“, sagde hun endelig. „De staa alle udenfor et hvidt Hus ved den Ende af Landsbyen, der er os nærmest. Og nu ser jeg, at det er Bjergskotter; maaste det er Papas Soldater. Nu bevægede sig langsomt — de komme nærmere, Mama, jeg hører Musik, o hvor den er melanfolst og langsom!“

Vognen kjørte videre, indtil den stodte sammen med Soldaterne. Da holdt Rudstien stille ved den ene Side af Veien, forat de kunde komme forbi. Det var en Officers Rigtog. Soldaterne, der med en langsom og hoitidelig Marsch droge forbi Vognen, saa saa alvorlige og bedrovede ud, og Musikken var saa sorgelig og hoitidelig, at Anna blev baade forstræffet og bedrovet. Hun holdt sin Moders Haand fast i begge sine, medens hun vedblev taus at betragte Rigtoget. Først kom flere Rækker af Soldater, derpaa Sørgemusikken, og saa atter Soldater; endelig kom Rigstien, paa hvilken Officersens Hat og Stjærk og Sabelen med Tilbehør laa, baaret af Soldater. Idet den drog forbi, raabte Anna: „Dugald! der er Papas Tjener, Dugald!“ Soldaten hørte Annas Stemme og saa op. „Min Herres Barm!“ udbroød han; de Soldater, der vare nærmest, saa ogsaa hen til Vognen og standse et Dieblif. Men Dugald gav dem Tegn til at gaa, medens han selv forlod Rækkerne og gik hen mod Vognen, dog ikke saa nær, at han kunde bemærke, at Mrs. Kofs vinkede paa ham. Han ventede, til Soldaterne vare passerede forbi, og ilede derpaa tilbage til Landsbyen.

„Jeg mærker nu, hvad her foregaar!“ sagde Mrs. Kofs hurtig, og da Anna saa sig om, var hendes Moder falden tilbage i Vognen. ligbleg, med lukkede Dine. Anna havde oftere seet sin Moder falde i Afmagt, og omundkjønt hun var meget

angst, erindrede hun dog, hvad der under saadanne Omstændigheder skulde gøres, og holdt hende, saa godt hun kunde, i sine Arme, indtil Vognen holdt udenfor det hvide Hus i Landsbyen. Her ventede Dugald paa dem forat aabne Vogn-døren, og omdøstønt han var en tapper og haardfjor Soldat, saa kom der dog Laarer i hans Zine, da han saa Mrs. Kofs afmægtig og den lille Anna, næsten ligesaa bleg som Moderen, gjøre sig Umage forat hjælpe hende; men han tørrede dem hurtigt bort og løstede forsigtigt først Anna og derpaa Mrs. Kofs ud af Vognen. Konen i Huset ventede forat hjælpe til, Mrs. Kofs blev baaren ind i et Værelse og lagt paa en Seng, og man gjorde Alt forat bringe hende til sig selv igjen. Efter kort Tid aabnede hun Zinene, og da hun saa Dugald, der netop traadte ind i Værelset med Noget, der skulde paaafnynde hendes Hølbredelse, sagde hun til ham: „Din Herre er altsaa henvovet, Dugald!“ Dugald saa ud, som om han ikke fornaaede at svare; endelig sagde han: „Han er vandret bort fra en Berden fuld af Videlser, Sorger og Besværligheder, til en, der er fuld af evigvarende Salighed, naadige Fru!“

Mrs. Kofs gjorde ham nogle flere Spørgsmaal angaaende sin Mand. Da hun havde hort Alt, hvad hun onstede og faaet at vide, at det var hans Ligtog, som de havde modt paa Veien, sendte hun Alle, undtagen Anna, bort. „Træk Senggardinerne tæt sammen, mit Barn,“ sagde hun, „og kom saa og læg Dig hos mig; Du er nu Alt, hvad Gud har laadet mig beholde her paa Jorden.“ Anna gjorde, hvad Moderen forlangte, og da hun slyngede sine Arme om hendes Hals og lagde sit lille Ansigt tæt op til hendes, græd Mrs. Kofs saare meget, og Anna græd og hulkede med hende.

I tre Dage maatte Mrs. Kofs næ-

sten uafbrudt holde Sengen; thi naar hun forsogte at staa op, blev hun saa svag, at hun var nødt til atter at lægge sig. I disse tre Dage var Anna stedse ved sin Moders Seng, og naar denne kunde taale det, forelæste hun hende Steder af Bibelen. Mrs. Kofs syntes aldrig at være tilfreds, uden naar Anna var beskæftiget paa denne Maade; men da hun næsten uafsladelig hostede, kunde hun kun i korte Mellemrum høre til. Da der i samme Hus boede mange Officerer, der vare blevne saarede i Slaget, og som behøvede megen Opvarning, saa var Mrs. Kofs ganske overladt til Annas og Dugalds Pleie, men han stod ogsaa Anna trolig bi. Om Dagen opholdt han sig tæt ved hendes Moders Kammerdør, og forlod kun dette Sted, naar hans Tjenestefligt kaldte ham. Om Natten soobte han sin støtste Kappe om sig, og lagde sig udenfor Døren, saa at Anna, naar Mrs. Kofs behøvede noget, kun behøvede sagne at aabne Døren, saa var Dugald strax færdig til at besørge det eller hente Noget, der kunde staffe det. Dugald havde, strax han saa sin Fru ved hendes Ankomst til Landsbyen, fundet, at hun saa saa yderlig svag ud, og indstændig bedet hende kalde Regimentets Læge. I Forstningen vilde hun det ikke, men da hun efter nogle Dage følte, at hun stedse blev sygere, samtykkede hun deri. Da Lægen var kommet, sendte Mrs. Kofs sin Datter ud at spadserere med Dugald, thi hun onstede at tale alene med ham.

Da Anna kom ud af Huset og gif henad Veien, stode der maatte Soldater hist og her, der strax gjættede, hvem hun var, da de saa Dugald ledsage hende, og hun horte nogle af dem sige: „Gud velsigne hende for hendes Faders Skyld!“ Anna blev ikke længe borte, thi hun længtes efter sin Moder, og da hun kom

tilbage, stod der mange flere Soldater ved Huset, end da hun gik ud. De traadte høfligt tilbage, forat hun kunde komme forbi dem, og mange af dem bade atter Gud velsigne hende. En gammel Sergeant traadte frem med en Kurv fuld af smukke Blomster og Frugter og sagde, at han haabede, hun ikke vilde forsmaa denne lille Gave fra hendes Papas Soldater som et Bevis paa deres Ugtelse. Den lille Anna takkede den gamle Soldat og sagde, at hun vilde bringe Frugterne til sin Moder. Han gav derpaa Dugald Kurven, og da Anna rakte ham Haanden, fordi hun havde faaet sin Faders gamle Soldat kjær, kyssede han den flere Gange og vendte sig derpaa bort forat astørre sine Taarer, hvilket ogsaa mange af de andre Soldater gjorde.

Da Anna var kommet ind til sin Moder, bad hun hende spise af Soldaternes Frugter. Hun udsøgte de skønneste Roser forat sætte dem paa hendes Bryst og fortalte hende, hvorledes Soldaterne havde velsignet hende for hendes Faders Skyld. Mrs. Ross lod hende en Tidlang sige og gjøre, hvad hun vilde og hørte stiltiende paa hendes Fortælling; derpaa sagde hun: „Mange ville elske Dig for din Faders Skyld, Anna, thi for Mange var han en meget dyrebær Ven; men der gives dog især En, som har lovet, at han vil være de Faderløses Fader; har Du ogsaa ham ret kjær, mit Barn?“

„Jeg mener ja, kjære Mama!“

„Du kan ogsaa være vis paa, kjære Anna, at han elsker Dig endnu høiere, og at det, som han lader sige, er til dit Bedste, om det end paa den Tid foraarager Dig Kummer og Smerte.“

„Jeg tror det, kjære Mama.“

„Tror Du ogsaa, at Gud elskede Dig, da han tog din Papa fra Dig?“

„Jeg tror, at Gud elskede Papa og tog

ham bort fra denne Verden forat gjøre ham lykkelig, lykkeligere end han her kunde være, og jeg elsker Gud, fordi han elskede Papa.“

„Og naar nu Gud vilde vise din Mama sin Kjærlighed paa samme Maade, Anna, og tage hende herfra, forat hun, atter forenet med din Papa, kunde være ret lykkelig i Himlen, vilde Du da saa elske Gud derfor?“

Anna saa forfærdet ud: „Mama, hvad mener Du dermed?“

„Jeg har jo kun gjort Dig et ganske simpelt Spørgsmaal, mit kjære Barn! Jeg tror ganske vist, Anna, at jeg i Himmelen vil blive langt lykkeligere, end jeg kan være her paa Jorden. Tror Du nu, at Du vil elske Gud endnu høiere, hvis han tager mig til sig i Himmelen?“

Den stakkels Anna blev saa bleg som de Lillier, hun havde givet sin Moder; hun kunde ikke afholde sig fra at græde høit og svarede: „Nei, Mama! Jeg ved ikke, om jeg kan elske Gud, naar han tager Dig fra mig!“

„Men, kjære Anna, saa elsker Du jo mig høiere end Gud, og Du ved dog, hvem der har sagt: „Hvo, som elsker Fader eller Moder høiere end mig, er mig ikke værd.““

„Men, kjære Mama, hvorledes kan jeg Andet?“

„Gud vil selv lære Dig det, mit kjære Barn. Han vil lade Dig erfare, at din Fader i Himmelen kan gjøre tusinde Gange mere for Dig, end dine jordiske Forældre. Han fratager Dig nu din Moder, saavel som din Fader, paadet at Du skal skjenke ham din høieste Kjærlighed og Tillid. Han er stedse hos Dig, Anna. I dette Dieblit er han nærværende hos os og ser, at dit lille Hjerte vil briste, fordi jeg har sagt, at Du snart ingen anden Fader og Moder skal have, end ham. Men omendstjont Du endnu

hun elsker ham lidet, saa elsker han dog Dig meget. Han har sendt sin elskelige Søn til Verden forat forløse os af Fjendens Vold. Jesus lod Børn komme til sig, tog dem i sine Arme og velsignede dem. Og han er og bliver stedse den samme. Han elsker endnu Børn ligesaa høit, som da han var paa Jorden; endnu stedse kalder han dem til sig og lover dem at tage dem paa sine Arme og bære dem ved sin Barm. Hvorfor mener Du vel, min Anna, har Gud ladet sin Søn komme til denne Verden som et lidet Barn?"

„Det ved jeg ikke, Mama.“

„Blandt Andet var det ogsaa af den Grund, at han med sin menneskelige Natur skulde føle og fornemme det Samme som andre Børn. Jesus var engang et Barn paa din Alder, Anna; han erindrere endnu godt, hvorledes Børn ere tilmode og nedlader sig til dem med sin Raade og Kjærlighed. Gud har givet os sin Søn, for at han skulde do for vore Synder og være vor Forløser, vor Ven, vor Lærer og Ledsager. Han er i Gud og Gud i ham, og naar Du, kjæreste Anna, vil ganske hengive Dig til ham, saa vil han være Dig Alt, hvad jordiske Forældre kunne være Dig, ja meget, meget mere. Han er Herre over alle Ting, og alle Hjerter ere i hans Hænder, og han kan lade alle Hjerter og enhver Begivenhed i dit Liv tjene til dit Bedste. Og fremforalt kan han skjænke Dig et nyt Hjerter forat berede Dig til det evige Liv i Himmelen.“

Mrs. Kofs talte med en saadan Livlighed og et saa høitideligt Alvor, at hun snart følte sig udmattet og maatte lægge sig ned. Anna blev siddende ved hendes Seng og eftertænkte, hvad hun havde sagt. Derpaa bad hun i Stilhed Gud, at han dog ikke maatte tage hendes Moder fra hende; men fra Dag til Dag blev Mrs.

Kofs sygere; tilsidst kunde hun ikke mere forlade Sengen, og hendes Stemme var saa svag, at Anna neppe kunde forstaa hende. Dugald havde leiet en Sygevogterfke, der stedse var hos hende, medens han selv vedblev at holde sig udenfor Døren. En Morgen meget tidlig blev Anna vækket af Sygevogterfken, som sagde, at hendes Moder ønskede at tale med hende. Anna stod hurtigt op og ilede ind til hende. Hun fandt sin Moder siddende opreist i Sengen, støttet af Puder. Hun saa meget lidende ud, og hendes Aandedræt var saa kort, at hun blot kunde tale faa Ord ad Gangen.

„Min kjære Anna“, sagde hun, „jeg har ladet Dig kalde endnu engang til mig, for jeg for stedse forlader Dig. Hør vel efter. Jeg kan neppe tale, men jeg maa dog endnu lægge Dig tre Ting paa Hjertet, og jeg haaber, at mit kjære Barn aldrig vil forglemme, hvad jeg nu siger. Anna, naar den yderste Dag kommer, saa vil Herren, alle Menneskers Dommer, stille dem, som her have elsket og adlydt ham, fra dem, som have elsket Verden og dens Lyster hoiere, end ham. De, som tilhøre ham, vil han stille ved sin høire Side, de Dvrige ved den venstre. Anna! vil Du paa hin Dag komme til mig ved Herrens høire Haand?“

Det kostede Mrs. Kofs megen Noie at tale, men hun taledede med dybt Alvor, og da hun gjorde det sidste Spørgsmaal, svarede Anna skjælvende: „Jeg vil søge at adlyde Dig, Mama!“

„Da maa Du, mit elskede Barn, med fuldt Alvor søge at lære Christum at kjende, thi der er intet andet Navn under Himmelen givet Menneskene, i hvilket de kunde blive salige, end hans Navn. Jeg formaner Dig indstændig, Anna, indbild Dig aldrig, at Du kan blive salig, eller at Du kan møde din Papa og mig i Himmelen, dersom Du ikke med

Sandhed kan sige, at Du kender Kristus og sætter al din Lid til ham. Du forstaaer ikke nu fuldelig, hvad jeg siger; derfor beder jeg Dig inderlig, min kjære Anna, at Du aldrig, af nogen smælsk Grund, og hvor Du end monne være, undlader at bede til Gud Morgen og Aften og, om det er muligt, læse et Stykke af hans hellige Ord, ligesom Du var vant til at gjøre det hos mig."

Mrs. Ros's kunde ikke tale mere; hun gav Baagefonen et Bink, og denne bragte atter Anna tilfængs i det lille Værelse ved Siden af Moderens. Da hun atter gik ind til Anna, var det forat sige hende, at hendes Moder var i Himmelen.

To Dage efter blev Mrs. Ros's begravet ved sin Mands Side; og Dagen derefter tiltraadte Anna Tilbagereisen til Fædrelandet. Sygevogteressen, en Soldaterkone, der havde lovet Mrs. Ros's ikke at forlade Anna, før hun havde ført hende til Familien i Skotland, ledsagede hende. Dugald fulgte dem ombord

forat se sin Herres Barn i Sikkerhed paa det Skib, der skulde bringe hende til et andet Hus, til fremmede Slægtninger; derpaa vendte han tilbage til sit Regiment.

Det Hjem, Anna nu reiste til, var hendes Farbroders Hus. Man ventede ham just tilbage fra Vestindien, da Mrs. Ros's og Anna reiste fra Edinburg for at begive sig til Major Ros's. Han var Majorens eneste Broder, og var af ham udnævnt til Annas Formynders, i det Tilfælde, at hendes Forældre døde. Hendes anden Formynders var hendes Moders Broder, Hr. Murray, og Mrs. Ros's bestemte i sit Testamente, at Anna først skulde tilbringe et halvt Aar i sin Farbroders Hus og derpaa reise til sin Onkel Murray og være hos ham i ligesaa lang Tid. Efter dette Aars Forløb skulde hun selv vælge, i hvilken Familie, hun for Fremtiden vilde opholde sig og have sit Hjem. (Mere.)

Den forældreløse Pige.

(Fra Funches „Reisebilleder.“)

Mellem Schleusingen og Ilmenau findes mange Broer; fra de fleste har man valfer Udfigt, men i særdeleshed fra den ene er den henrivende. Der sad jeg den 5te Juli 1872 og saa drømmende ned paa Vandet, der brusede i Dybet. Længe havde jeg siddet alene med mine Tanker, da jeg hørte sagte Skridt, og da jeg slog Dinene op, saa jeg en liden Pige paa 8 Aar komme hen imod mig. Blandt Folk af alle Stænder ser man ofte Born i denne Alder have noget saa Rent, Uafhængigt, noget saa Himmelsk og uudsigelig Tiltrækkende, at de uvilkaarlig vinder Ens Hjerte. Ved Synet af saadanne

elskelige Born kommer jeg ofte til at tænke paa de herlige Vers af den mig ellers saa modbydelige Heinrich Heine:

„Du er som en yndig Rose
Saa huld og ren og smuk;
Jeg ser paa dig, og Vemod
Fremfalder af Hjertet et Suk.

Jeg føler Trang til at lægge
Min Haand paa dit Hoved med Bon:
At Gud dig maatte bevare
Saa huld og ren og skjon.“

Noget Eignende rørte sig i mit Hjerte,

da jeg betragtede Barnet, der havde sat sig ved Rækværket paa den anden Side af Broen. Hun var en elskelig Guds Skabning. De Læsere og Læserinder, der ikke kunne tænke sig en yndig liden Pige uden i hvid eller rosenrød Kjole og med en stift liden Hat, med sin, hvid Hud, smaa nydelige Fænder og dansende Gang, de havde vistnok ikke faaet samme Indtryk. Min lille Veninde gif barfodet og havde ingen Glacehandsker, men hvide Hænder, der vidnede om tungt Arbejde. Hendes Dragt var ussel; den ene Lap sad ved Siden af den anden. Til Beskyttelse mod Heden havde hun bundet et hvidt Tørklæde om Hovedet, medens det ravn sorte Haar hang nedad Ryggen i to syldige, lange Fletter. Paa Skulderen bar hun en Kurv, fuld af tykke Kuller Furubarf. Hun havde just sat sin Byrde ned og tørrede Sveden af Panden med Forklædet. Ved Synet af hende maatte man tænke paa „Skabningen, der sukker tilfammen i Smerte“. Hun var spæd og saa svag ud. Ansigtet havde en sjelden Ynde og Ekshonhed, men over de blege, kun af Solen noget farvede Træk laa en virkelig gribende Sorgmodighed, der fik sit stærkeste Udtryk i de store, mørke, af lange Dienhaar bestyggede Øine.

Vi To kom snart i Samtale. I Begyndelsen var hun frygtløs, men blev snart mere og mere fortrolig, da jeg gav hende Anledning til at ophjse mig om Et og Andet. Jeg spurgte hende, hvor til Barkrullerne skulde bruges. Hun var ikke lidet forundret over, at jeg først behøvede at spørge derom. — Saa vilde jeg vide, om hun ofte havde seet Raadhyr og Hjorte i Skoven? „Åh“, sagde hun, „altfor ofte; de spiste altid op det Bedste paa Engen hos mine Forældre; selv Fader græd engang derover. Mangan Nat vaagede vi for at jage dem bort, men vi kunde ikke passe paa dem overalt.“

Pigebarnet udfrittede jeg videre, om hendes Fader og Moder endnu levede. Hendes blide Ansigt fik et Udtryk af dyb Bødemod. „Hverken Fader eller Moder“, svarede hun og fortalte da, at Faderen allerede var hensovet for to Aar siden, og at det blot var fire Maanedere, siden Moderen døde af Læring. „Hvor er da du nu?“ spurgte jeg. „Hos min Faders Slægtninger“, svarede hun. „Du har det vel godt der?“ examinerede jeg videre. Lydeligt i Forlegenhed for det rette Svar, trak hun i sit Forklædebaand og fremstammede endelig: „Åh — ja de har taget mig af Varmhjertighed.“ Eftersætningen: „derfor kan man ikke vente meget“, udtalte hun ikke, jeg heller ikke, men jeg forstod den godt. Jeg beundrede Barnets fine Takt og passende Opførsel, men min Beundring gav snart Plads for hjertelig Medsynt, der ikke behøvede at vækkes ved den store Taare, hun tørrede af Diet.

Hvad skulde man gjøre i et saadant Dieblit, hvis vi ikke havde Ord af „Guds Ord“ at give? Jeg tog altsaa den lille Johannas grove, brune Haand i min og sagde: „Giv nu Agt, kjære Barn, jeg vil lære dig et sjønt Bibelsprog, som just passer for dig.“ Spørgende og forventningsfuld saa hun paa mig. Saa læste jeg for hende med sikker Røst de trøstefulde Ord: „Min Fader og min Moder forlade mig, men Herren antager sig mig.“ Efter mit Ønske gjentog hun Ordene to Gange, for at hun ikke skulde glemme dem, men allerede ved anden Gangs Fremstigen blev hun saa bevæget, at hun begyndte at græde høit. O, det er forunderligt, hvilken Herlighed, hvilken Kraft og Funderlighed Bibelfordet eier! Hvor mildt og varmt og dog saa mægtigt sender det sig ned i det sønderrevne Menneskehjerte!

Det simple Ord havde dybt grebet det

kjære Thüringerbarns Hjerter, uagtet det snart viste sig, at hun ikke forstod dets virkelige Mening. Efterat den første Storm i hendes Indre havde lagt sig, spurgte jeg: „Mit Barn, forstaar du ogsaa, hvad dette Sprog siger?“ „Jeg ved ikke“, svarede hun, „hvilken Herre, der skulde antage sig mig! Hvem er den Herre? Sig mig det!“ — At Talen var om Faderen i Himmelen, som især er Enkers og Faderløses Fader, derom havde det stakkels Barn ingen Forestilling. Hun tænkte paa en eller anden ukjendt Herre, om hvis kjærlige Hensigter jeg kunde vide Besked. Stakkels Barn! midt i Kristenheden — og dog uden en Aelse om den himmelske Kjærlighed, der var hende saa nær!

Hvad jeg talte til min lille Elev, vilde blive for vidtloftigt at gjentage, ligesom Indholdet neppe vilde beholde sit rette Præg. At den almægtige Gud var hendes Fader, at han havde en dobbelt Kjærlighed just til hende, der ikke længer havde Fader og Moder paa Jorden, — at

denne store og herlige Gud ikke var en indbildt, men en virkelig Person, som til enhver Tid var hende nær, som saa hendes Lidelser og hendes Taarer, og til hvem hun kunde tale som med en Moder, at han vilde styre det saa, at hendes Graad og Smerte kun skulde blive Midlet til hendes timelige og evige Vel, at han vilde lede hende paa alle hendes Veie, naar hun blot altid vilde spørge, hvad der var ret for hans hellige Afsyn, — dette søgte jeg med varme Farver at fremstille i et levende Billede.

Gud være lovet! jeg kunde vidne, ikke blot efter Katekisme og Dogmatik, men af levende Erfaring om den Gud, som stiller al Sammen, om ham, som giver os Alt, hvad vort Hjerter begjærer, naar vi kun har vor Glæde i ham. Folgen var, at skjønt Læreren rimeligvis vilde have faaet mange Anmærkninger af de fleste Profesorer, gjorde Undervisningen Barnets Hjerter godt. Det var synligt, at en Straale af Haab og Fred udbredte sig over hendes milde, venmodige Ansigt, idet Taarerne perlede ned over Kinderne.

Fugleredet.

(Af Christoph Schmid.)

Den rige Grosferer Tromann eiede en vakker Gaard paa Landet. Naar han var træt af Forretningerne i Byen, reiste han derud for at hvile sig og nyde Landlusten. En Vaar tog han begge sine Sønner med sig, to Smaa gutter, som aldrig havde været paa Landet før. Saa meget deilig, som de fik se her, havde de aldrig vidst af i Byen. Den store Have med Frugttræerne, som stode i fuld Blomstring, Agrene, som tog til at grønnes og Engene med mangefarvede Blomster, alt dette var nyt for dem og gav dem nok at

se paa og tale om. Det bedste var dog en Lund et Stykke fra Gaarden; der var hvidstammede Birke, hvide, styggefulde Egetræer og en Mængde Buske med velugtende Blomster. Fjerne, sandstrøede Veie slyngede sig paa alle Kanter mellem Træerne, og her kunde Gutterne springe omkring og lege hele Dagen.

En Dag gif Faderen med dem i Lunden og viste dem et Fuglerede. Det var saa lidet og saa vakert med fem Smaa fugle, som nylig vare krøbne ud af Egget. Alle fem strakte Næb i Veiret

og gabede høit, og de gamle Fugle fløi frem og tilbage med Mad til dem. Gutterne stod og saa paa dem, men holdt sig rolige et Stykke borte for ikke at skræmme dem.

Siden gif de med Faderen og satte sig paa en Stenbænk under et stort Egetræ i Udkanten af Lunden, hvorfra de kunde se udover hele Dalen. „Jeg skal fortælle Eder en Historie om et Fuglerede“, sagde han, „jeg tænker, I ville gjerne høre den.“

Gutterne havde den største Lyst til at høre Historien, og Faderen fortalte:

„Det er nu fyrrrethve Aar siden, da sad en fattig Gut her under dette Egetræ, hvor vi nu sidde. Det var en deilig Klar Morgen tidlig om Vaaren. En Flok Faar, som han skulde passe, gif og græsede her paa Engen mellem Stoven og Bækken, men han gav sig ikke ofte Tid til at se efter dem, saa ivrig var han til at læse i en Bog, han havde for sig.“

Med Et stod en vakker ung Herre i en grøn Klædning ved Siden af ham. Det var Sonnen til den gamle Greve, som eiede Slottet deroppe; han var dengang ikke mere end ti Aar gammel. Guttten kendte ham ikke, han troede, at han var fulgt med nogle Herrer, som ofte kom og boede paa Slottet, medens de gif paa Jagt i Stovene der omkring.

„God Morgen, Hr. Jæger“, sagde Guttten og lettede paa Straahatten, „vil I mig Noget kanste?“

„Kan du sige mig,“ spurgte Greven, „om der er Fuglereder her i Lunden?“

„Nu har jeg aldrig hørt slikt Spørgsmaal af en Jæger,“ sagde Guttten; „hører I ikke Fuglene synge? hver Fugl har sit Rede, saa der maa sagtens være nok af dem.“

„Saa ved du vel ogsaa at finde et?“ sagde Greven.

„Ja, det kunde nok hændes“, sagde

Guttten og flo. „Jeg ved et, det er det vakreste, jeg har seet i mit Liv. Det er flettet af gult Straa, det er saa rundt, som om det var dreiet, og udenpaa er det klædt med fin, grøn Mos og indvendig med Dun. Deri ligger fem smaa Eg, de ere ligesaa blaa som Himlen, vi se her mellem Bladene paa Egegrenene over os.“

„Det er deiligt,“ sagde Greven. „Det maa du vise mig. Jeg vil saa gjerne se det?“

„Ja, det tror jeg nok,“ sagde Guttten. „Men jeg vil ikke vise Eder det.“

„Du skal ikke gjøre det for Intet,“ sagde Greven, „jeg vil give dig Noget for det.“

„Det kan nok være,“ sagde Guttten, men jeg gjør det ikke alligevel.“

Nu kom en ældre Mand til, som Guttten ikke havde lagt Mærke til før. Det var den lille Greves Hovmester.

„Hvorfor er du saa tvær?“ sagde han; „kan du ikke gjøre, hvad han beder dig om? han har aldrig seet et Fuglerede før. Han vil ikke andet end se paa det, han tager det ikke fra dig.“

Guttten reiste sig og tog Hatten af. „Nei, jeg kan ikke,“ sagde han, „jeg kan ikke vise ham det.“

„Det er ikke vakker,“ sagde Hovmesteren. „Skulde du ikke gjerne gjøre Andre en Tjeneste, især naar Grevens Søn selv beder dig om det.“

„Er det Grevens Søn?“ sagde Guttten og skræbde ud, det bedste han kunde. „Jeg vilde gjerne tjene ham, men jeg kan ikke.“

Greven blev ærgerlig og sagde: „Du er rigtig en trodsig, ustkkelig Gut. Du burde trues til at gjøre det, vi bede dig om.“

Hovmesteren syntes ogsaa, det var underligt, at Guttten kunde være saa uwillig. „Sig mig en Ting,“ sagde han, „hvorfor vil du ikke vise os Fugleredet? har

du nogen Grund til ikke at gjøre det? lad os høre."

"Savist har jeg en Grund," sagde Gutten, "og jeg kan ogsaa gjerne sige den. Mikkil, han som bor deroppe paa Bakken, viste mig Rødet og bad mig ikke vise det til noget Menneske, og det lovede jeg ham ogsaa."

Hovmesteren syntes godt om Guttens Svar og vilde prøve, hvor ærlig han var. Han tog sin Pøggung frem og sagde: "Ser du denne Guldpenge! den skal du faa, naar du vil vise os Rødet. Mikkil faar jo ikke vide det, naar du ikke selv siger det."

"Det skulde være vakkert," sagde Gutten. "Jeg brød jo alligevel mit Ord, enten saa Mikkil vidste det eller ikke, og for Gud kunde jeg jo ikke dolge det. Fy nei! det gjør jeg ikke."

"Du ved nok ikke, hvormeget en sliig Guldpenge gjælder," sagde Hovmesteren. "Naar du veylede den i Robberpenge, fik du flere, end du kunde bære i Straahatten."

"Er det sandt?" sagde Gutten og saa paa Guldpengen. "Fader vilde rigtig nok blive glad, naar jeg kom hjem med saa mange Penge. Nei, nei!" raabte han, efterat han havde tænkt sig om en Stund, "han blev ikke glad, naar han hørte, hvorledes jeg var kommet til dem. Jeg gav Mikkil Haanden paa, at jeg skulde tie stille, og ingen skal faa mig til at bryde mit Ord." Dermed vilde han gaa.

En af Grevens Jægere havde staaet et Stykke borte og hørt det, som blev sagt. Han skjønte, at Meningen var at prøve Gutten. Han satte op et bistert Ansigt, tog ham i Armen og sagde: "Bed du ikke, hvem du taler med, Knægt? Sig strax frem, hvor er Rødet? eller du skal se, jeg skal lære dig." Han trak

Sablen og lod den blinke for Dinene paa ham.

Gutten værgede for sig med begge Hænder og raabte: "Nei, jeg kan ikke, jeg tør ikke, jeg gjør det ikke!"

"Lad ham være," sagde Hovmesteren til Jægeren. "Vær rolig, Ingen skal gjøre dig Noget," sagde han og klappede Gutten paa Hovedet. "Du er en brav Gut. Bed din Kammerat om Lov, og kom saa og vis os Rødet, saa kunne I jo dele Pengene med hverandre."

"Ja det lader sig gjøre," sagde Gutten, "og iaften skal I faa Svar."

Den lille Greve og hans Hovmester havde ikke boet paa Slottet mere end et Par Dage, derfor kjendte de ikke noget til Folk her i Eggen. Hovmesteren spurgte Slotsforvalteren om Gutten, og fik vide, at han hedte Georg og var Søn af en fattig Bødtfer, og at hans Fader var en af de rettsafneste Mænd i hele Sognet.

Om Aftenen stod Greven ved Vinduet og saa ud. "Der er Georg," sagde han, "han staaar derhenne ved Lunden og venter vist paa os."

"Kom, lad os gaa ned til ham," sagde Hovmesteren, "og høre, hvad han bringer for Svar."

De gik, og Georg kom strax springende imod dem og sagde: "Mikkil vil gjerne, at I skal faa se Rødet. Han sagde, jeg var en stor Nar, som ikke strax tog Pengene, saa kunde vi have delt dem. Men jeg er glad over, at jeg først sagde det til ham; nu kunde vi alligevel dele Pengene, og jeg har ikke noget at angre paa. Kom nu og gaa med mig, saa skal jeg vise Eder det."

Georg sprang i Forveien henimod Lunden, og Greven og Hovmesteren gik bagefter. "Ser I den lille graaguie Fugl, som sidder der paa Drebusken og kvirrer?" sagde Georg til Greven.

„Den er det, som eier Redet, det er Hanne. Men nu maa vi gaa sagte.“

Etsteds inde i Lunden, hvor det lysede mellem Træerne og Grunden holdt sig lidt, stod en Hvidtorn med blanke taggede Blade og store hvide Blomsterklaser, som Solen forgyldte, i det samme den gik ned.

Georg pegte paa Bussen og hvistede til Greven: „Sunnen ligger paa Eggen, gaa sagte derhen, saa faar I se den.“

Det var saavidt, at Greven fik se Fuglen sidde paa Redet, den sloi, saasnart han nærmede sig. Nu kunde han se rigtig paa Redet, og han undrede sig over, hvor fint det var slettet, og syntes, at Jægtning kunde være vakrere end de smaa lyseblaa Eg, som laa der paa hverandre i blod hvid Dun.

„Kom og gaa med os,“ sagde Hovmesteren til Georg, „saa skal du saa, hvad jeg har lovet dig.“ De satte sig her paa Stenbænken, hvor vi nu sidde, og Hovmesteren tog frem en Pung med Solvpenge. „Guldpengen kunde du ikke have deli med Mikkel, derfor vil jeg betale dig med Solv,“ sagde han og talte op en hel Mængde blanke Markstykker, „men du maa dele rigtigt med Mikkel.“ „Det kan I stole paa,“ sagde Gutten, taltede mange Gange og sprang afsted.

Hovmesteren lod høre efter, om han havde deli rigtigt med den anden Gut. Han havde faaet sin Del, og den anden Halodel havde Georg givet sin Fader.

Greven gik hver Dag i Lunden for at se paa Redet. De gamle Fugle holdt op at være sthy for ham, da de skjonte, at han ikke vilde gjøre dem Noget. Han havde sin store Glæde af at se Fugleungerne krybe ud af Egget, og hvorledes de gæbede med sine smaa gule Næb og peb, naar de gamle Fugle madede dem. Han saa ogsaa, hvorledes de voksede og bleve større med hver Dag og fik smaa fine

Fjær. Til sidst voksede de sig en Dag ud af Redet og sloi hen og satte sig paa Grenene af det nærmeste Træ, medens de Gamle lokkede for dem og ligesom opfordrede dem til at prøve Vingerne.

Greven og Hovmesteren modte ofte Georg, naar de vare ude og spadserede. Han havde altid sin Bog med sig, som han sad og læste i, medens Faarene græssede.

„Du har nok stor Lyst til at læse,“ sagde Hovmesteren til ham en Dag; „læs et Stykke for mig.“ Georg var strax villig og læste høit og ivrigt, men af og til maatte han stanse og stave sig frem.

„Det gaar jo ret godt,“ sagde Hovmesteren; „hvor har du gaaet i Skole?“ „Ik!“ sagde Georg, „jeg har slet ikke gaaet i nogen Skole. Det er saa lang Vei til Skolen, og jeg maa være hjemme og hjælpe Fader med Arbeidet. Han har heller ikke Naad til at betale Skolepenge for mig. Men Mikkel, som er min gode Ven og Kammerat, han er flink til at læse, ham bad jeg om at lære mig Bogstaverne. Det gjorde han, og han lærte mig ogsaa at stave. Denne Bog her gav han mig; han har selv lært at læse i den, og nu har jeg læst den igjennem mange Gange, derfor er den ogsaa saa oplidt og itureven.“

Næste Gang Greven mødte Georg, viste han ham en Bog, som var prægtig indbunden i rødt Saffian med Guldbogstaver. Georg havde aldrig seet saa vakker Bog. „Den vil jeg laane dig,“ sagde Greven, „og naar du kan læse en hel Side aldeles rigtigt uden nogen Feil, saa skal den være din.“ Dagen efter kom Georg springende efter Greven, medens denne spadserede med sin Hovmester, og raabte: „Jeg skal læse for Eder, hvilken I selv vil af de sex første Sider og ikke gjøre en eneste Feil.“ Greven lod ham læse

et Stykke, og da han virkelig læste tydeligt og godt, fik han Bogen. Georg takkede mange Gange og hoppede og dansede. saa glad var han.

En Dag kom den gamle Greve herud, uden at Noget vidste af, at han vilde komme. Han var tilhæst og havde kun en Tjener med sig. Han vilde se, hvorledes Sønnen levede og hvad han tog sig fore paa Landet. Ved Bordet fortalte Sønnen ham om Fugleredet og den ærlige Georg. Greven hørte opmærksomt paa ham og sagde: „Den Gut maatte der kunne blive Noget af, er saa fast og retsaffen Karakter finder man ikke ofte.“

„Han har ogsaa gode Egener“ sagde Hovmesteren, „han har lært sig selv at læse, og hans største Lyst er at lære Noget.“

Efter Bordet talte Greven en Stund alene med Hovmesteren. Derpaa sendte han en Tjener hen og lod Georg hente. Denne kom og saa sig forundret om i den prægtige Sal, og da Hovmesteren fortalte ham, at den høie Herre med Stjernen paa Brystet var Greven selv, bukkede han saa dybt, han kunde.

„Jeg hører,“ sagde Greven venligt til ham, „at du er glad i Bøger; skulde du have Lyst til at komme i en Skole, hvor du kunde lære rigtig meget?“

„Al ja,“ sagde Georg, „det er nok ikke Lysten, som mangler, men Fader har ingen Penge, det er Ulykken.“

„Hør nu, hvad jeg vil sige dig,“ sagde Greven; „jeg vil prøve paa, om der ikke kunde blive Noget af dig. Jeg vil sætte dig i en Skole, hvor du kan lære alt det, som er nødvendigt for at blive en dygtig Handelsmand. Har du Lyst til det?“

Greven ventede, at Gutten skulde blive sjæleglad, men uagtet han i Førstningen havde smilet og seet fornøiet ud, saa han nu saa sorgmodig ud, som om han var nærmere ved at græde end le. „Hvad feiler dig?“ spurgte Greven,

„hynes du ikke om det, som jeg foreslaar dig? hvad mener du? Sig frem.“

„Al,“ sagde Georg, „Fader er saa fattig. Han trænger til det, som jeg kan tjene om Sommeren med at passe Faar og om Vinteren ved at hjælpe ham med Arbeidet. Det er ikke stort, men saa lidet det er, saa kan han dog ikke undvære det.“

„Du er en brav Gut,“ sagde Greven og klappede ham venligt; „det er ret, at du tænker paa din Fader, for du tænker paa dig selv, men det skal ikke blive nogen Hindring, jeg skal sørge for din Fader. Er du nu fornøiet?“

Georgs Glæde gik over alle Grænser, han kyssede Greven paa Haanden, græd og lo paa en Gang og sprang tilsidst afsted for at bringe sin Fader den glædelige Efterretninger. Strax efter kom de igjen begge to, og Georgs Fader takkede Greven med et rørt Hjerte for den Godhed, han viste hans Søn.“

Tromann havde selv Lærer i Vinene og kunde ikke fortælle mere, saa rørt var han.

„Dg hvad saa?“ sagde Adolf og Wilhelm, da Faderen taug, „Historien er jo ikke ude endnu. Hvorledes gik det med Georg? hvad blev der af ham?“

„Kjære Børn,“ sagde Faderen, „den Georg, som jeg har fortalt eder om, det er mig selv.“

„Greven, den edle Mand, have Faldrig kjendt, han døde for ti Aar siden. Da jeg havde gaaet Skolen igjennem, lod han mig reise udenlands og gav mig siden Midler til at begynde en Handel. Denne lykkedes saa vel for mig, at jeg nu regnes for en af de rigeste Mænd i Landet. Jeg har ogsaa været saa lykkelig at kunne gjengælde ham noget af den store Godhed, han viste mig.“

Den lille Greve, hvem jeg saa første Gang her under Egen, er den nuværende

Greve, som bor hver Sommer deroppe paa Slottet, og som er saa venlig mod Eder, naar han besøger os i Byen.

Præsten ved vor Kirke, den gode ærværdige Mand, som elsker Eder saa høit, og som underviser Eder, han var Grevens Hovmester.

„Min Fader, Eders Bedstefader, som levede sine sidste Dage i mit Hus, forlod os for tre Aar siden og gif forud for os ind til det evige Liv. Han elskede Eder høit og søgte altid at glæde Eder. J mindes sikkert endnu den venlige gamle Mand. Fred med hans Stov!

Denne Jord, hvor jeg engang gif som en fattig Gut og gjætede Faar, har jeg kjøbt, og den er nu min Eiendom.“

„Naa“, sagde lille Wilhelm, „det Fuglerede kom der rigtignok meget godt ud af. Hvor du, at de Fugle endnu er til? Mon det skulde være de samme, som have bygget et Nede igjen derhøi i Lunden?

„Jovist“, sagde Adolf, den ældste af Brødrene. „Smaafluglene blive ikke saa gamle. Det er heller ikke Fuglereedet, som har hjulpet Fader til Ære og Rigdom, det kom af, at han var en ærlig og flittig Gut.“

„Æren tilkommer ikke mig, men Gud,“ sagde Faderen. „Alt, hvad jeg har, kommer fra ham. Hvorledes skulde vel jeg, den fattigste Gut i hele Egnen, have bragt det saa vidt? Gud styrede det saaledes, at jeg ved Fuglereedet blev kjendt med reben, og siden har hans Velsigelse fulgt mig i Alt, hvad jeg har foretaget mig. Ser nu J ogsaa til at nytte de Gøner, som Gud har givet Eder, arbeider flittigt, medens J ere unge, stræber efter at blive rettsafne Mennesker, og fremforalt slaar Eders Lid til Gud, da vil han visseilig velsigne Eder med alt Godt.“

„Ja, Gud høre mine Bønner for Eder, elskede Børn!“ sagde Faderen, idet han reiste sig op fra Bænken, hvor han havde siddet, medens han fortalte dem sin Historie. Han lagde sine Hænder velsignede paa Børnernes Hoveder, og de saa begge op til ham med Taarer i Øinene.

Adolf og Wilhelm glemte ikke Faderens Formaning. De bleve duelige og rettsafne Mennesker, agtede og elskede af alle, som kjendte dem. Faderen havde sin største Glæde i dem, thi de vare en Støtte og en Krone for hans Alderdom.

A Question with only one Answer.

A young man from the provinces, who was sent to Paris to finish his education, had the misfortune of getting into bad company. He went so far as to wish and say there was no God, God was only a word. After staying several years in the capital, the young man returned to his family. One day he was invited to a respectable house where there was a numerous company. — While all were entertaining themselves

with news, pleasures and business, two girls, aged respectively 12 and 13, were seated in a bay window reading together. The young man approached them and asked:

„What beautiful romance are you reading so attentively, young ladies?“

„We are reading no romance, sir; we are reading the history of God's chosen people.“

„You believe, then, that there is a God?“

Astonished at such a question, the girls looked at each other, the blood mounting to their cheeks.

„And you, sir — do you not really believe it?“

„Once I believed it, but after living in Paris, and studying philosophy, mathematics and politics, I am convinced that God is an empty word.“

„I, sir, was never in Paris, I have never studied philosophy or mathematics, or all those beautiful things which you know — I only know my catechism; but since you are so learned, and say there is no God, you can easily tell me whence the egg comes?“

„A funny question. Truly the egg comes from the hen.“

„And now, sir, whence comes the hen?“

„You know that as well as I do, miss; the hen comes from the egg.“

„Which of them existed first, the egg or the hen?“

„I really do not know what you intend with this question and your hen, but yet that which existed first was the hen.“

„There is a hen, then, which did not come from an egg?“

„Beg your pardon, miss, I did not take notice that the egg existed first.“

„There is, then, an egg which did not come from a hen?“

„Oh! if you — beg pardon — that is — you see —“

„I see, sir, that you do not know whether the egg existed before the hen or the hen before the egg.“

„Well, then, I say the hen.“

„Very well; here is, then, a hen which did not come from an egg. Tell me, now, who made this first hen from which all other hens and eggs come?“

„With your hens and eggs, it seems to me you take me for a poultry dealer.“

„By no means, I only asked you to tell me whence comes the mother of all hens and eggs.“

„But for what object?“

„Well, since you do not know, you will permit me to tell you. He who created the first hen, or, as you would rather have it, the first egg, is the same who created the world, and this being we call God. — You, who cannot explain the existence of a hen or an egg without God, still wish to maintain to be able to explain the existence of this world without God.“

The young man was silenced. He quietly took his hat, and, full of shame, departed.

(The Decorah Republican.)

Festlighederne ved en romersk Triumf.*)

Den høieste militære Hæder, som man kunde naa i den romerske Stat, var Triumfen eller det festlige Indtog, som Overansøgeren sammen med den seirrige Hær holdt gjennem Byen op til Kapitolium.

Den første Triumf stal Romulus selv have holdt, da han efter at have fældet Cæninensernes Konge Alkon indviede til den kapitolinske Jupiter det saakaldte fede Bytte. Efter Kongernes Fordrivelse

*) Efter en Skolebog udgivet af Kandidaterne Andersen og Gjør.

blev Triumfen af Senatet og undertiden ogsaa mod Senatets Villie af Folket selv besluttet for den Feltherre, der i en formelig Krig havde besejret fremmede Folkeslag, i een Træfning sælbt mere end 5000 Fiender og ved denne Seier udvidet det romerske Riges Grænser. I Fristatens Tider har det aldrig hændt, at Nogen har triumferet baade mod Senatets Villie og uden Folkets Befaling. Men da hele Magten begyndte at ligge i en Mand's Haand, tilfod eller negtede han alene den, som bad derom, en Triumf. Da blev Triumf holdt ogsaa efter Borgerkrige, og senere begyndte man at holde Triumfer, uden at man havde ført nogen Krig.

Triumfstoget begyndte paa Marsmarken, og derfra blev det ført gjennem Triumfveien over Circus Flaminius til Triumfporten og derfra over Byens fornemste Plads til Kapitolium. Alle Gader blede bestrøede med Blomster, og Altierne dampede af Røgelse. Musikere og Sangere, som sang Triumffange, aabnede Toget; efter dem fulgte de Dyr, som var udvalgte til Dyring, med forgylde Horn og Hovedet smykket med Baand og Kranse. Derpaa blev paa mange Vogne ført ind det fra Fienden tagne Bytte, Billedstøtter, Kar, Malerier, Baaben, Guld, Sølv, Bronze og tillige gylde Kroner og andre Gaver, som var skjænkede Feltherren af forbundne og statslydige Folkeslag. Indimellem alt dette bares Trætavler, hvorpaa alle de besejrede Folks Navne vare skrevne, eller hvorpaa man kunde se Afbildninger af erobrede Byer. Nærmest efter disse drog Fiendernes Fyrster og Felt herrer med sine Børn og nærmeste Paarørende, og dem fulgte Vittorer med Risknipperne og Dyr ombundne med Laurber og et langt Tog af Menneſter af forskjellig Art, Dansere, Sangere og Andre.

Efter et Mellemrum fulgte derpaa Felt herren i Purpurklæder, med en broderet Toga og en med Palmer indvirket Tunika med en Laurberkrans paa Hovedet, i den høire Haand en Laurbærgren, i den venstre en Elfenbensstok, paa hvis Spids der var en gylde Drn. Han stod paa en forgyldt Vogn, som efter Ramillus's Tid blev trukken af 4 hvide Heste, undertiden ogsaa af Elefanter. Hans Børn pleiede at staa hos ham paa Vognen; og forat han ei skulde blive altsjor indtaget i sig selv og opblæst af Stolthed, stod en Slave med en gylde, af Edelstene glimrende Krone i Haanden bag ham og hvistede ham uophorlig i Øret de Ord: „Betænk, at du er et Menneſte!“ Hans Legater og Soldatertribuner red i Almindelighed ved hans Side; desuden fulgte ham hans Slægtninger og en stor Mængde Borgere, alle iførte hvide Klæder. Efter Augustus's Anordning fulgte efter Felt herren tilføds Konsulerner og Senatorerne, der efter gammel Skik pleiede at gaa foran den triumferende.

Den seierrige Hær tilhest og tilføds sluttede Fesstoget, og efter dem fulgte uden Orden en stor Mængde Borgere. Soldaterne var bekransede med Laurber og prydede med de Hæderstegn, som de havde faaet til Belønning for sin Tapperhed. De sang Sange til Forherligelse baade af Felt herrens og deres egne Bedrifter, hvori de atter og atter raabte Jo Triumphe! hvilket alle, som fulgte Toget, raabte med. Naar Felt herrens Vogn begyndte at spinge fra Torvet til Kapitolium, befalede han, at man skulde føre Fiendens fangne Fyrster og Ansørrere ned i Fængslet og dræbe dem; kun sjelden blev Enkeltes Liv skaanet. Saa snart han var kommen op paa Kapitolium, lod han Vognen holde stille, indtil der blev bragt Melding om, at det var udført, som han havde befaleet skulde

ffe med Fangerne. Derpaa talffede han i en høitidelig Bøn Jupiter og de øvrige Guder for den vundne Seier, bragte Offer og nedlagde en gylden Krans i Jupiters Skjød. Naar Offeret var bragt, gav Feltherren et prægtigt Gjestebud for sine Venner og de fornemste Mænd paa Kapitolium, hvorfra han blev ledsaget hjem af Folket med Sang og Følger. Ofte kunde alt dette ikke gøres paa en Dag, saa at den hele Triumf fordrede flere Dage.

De ældste Tiders Triumfer var meget simple og kunde i Pragt langt fra sammenlignes med dem, som begyndte at holdes efter Karthagos Erobring. Alleerede Scipio Afrikanus den Ældre holdt en meget mere glimrende Triumf end Nogen før ham; L. Æmilius Paulus's Triumf holdtes i hele 3 Dage; men hvor utrolig nogle Triumfers Pragt har været, kan vi bedst se af Sullas, Pompejus's og Cæsars Exempel. Den Triumf, som Sulla feirede efter den mithridatiske Krig, varede i 2 Dage. Den første Dag blev 15,000 Pund Guld og 11,500 Pund Sølv, den anden Dag 13,000 Pund Guld og 7,000 Pund Sølv baaret til Skue foran Seierherren. Efter Triumfsen fulgte Lege, som var prægtigere, end de nogenstunde før var givne i Rom. Ved Pompejus's Triumf bares Navnene paa 15 erobrede Kongeriger, 800 erobrede Byer og 1000 betungne Fæstninger foran. Af Guld,

Sølv og Edelstene var der saa stor en Mængde, at disse Gjenstandes Værdi blev anslaaet til 20000 Talenter. (1 Talent anslaaes til omtrent 1000 Spd.)

Men den Triumf, som Julius Cæsar holdt fornemmelig paa Grund af Galliens Underkastelse, men ogsaa fordi han havde besejret Fienderne i Asien og Afrika, overgik i Pragt og Ødselhed langt alle de tidligere Triumfer. Den blev feiret i 4 Dage. Den første Dag blev Navnene paa ikke mindre end 300 overvundne Folkeslag og 800 i Kamp erobrede Byer og en saa stor Mængde Guld og Sølv, Billedstotter og Kar baaret foran Seierherren, at Værdien af disse Ting blev anslaaet til 65000 Talenter. Alt dette Guld og Sølv var gjort til Bytte i Kriegen; men dertil kom de af udenlandske Tyrster og Byer skjænkede Guld-Kroner, hvoraf der var 1822; de veiede tilfammen 15,033 Pund. Af disse Statte fik nu ikke blot Soldaterne udbetalt den Sold, som de havde tilgode, men der blev givet hver menig Soldat en Gave paa omtrent 15,000 Sestertier og hver Centurion det Dobbelte. Til hver Mand af Folket gav Cæsar 60 Stjeeper Korn, 10 Maal Dlse og 400 Denarer og til det hele Folk et glimrende Gjestebud ved 22000 Borde. Desuden holdtes de pragtfuldeste Lege, og der foranstaltedes Bæddekampe tillands og tilføs. (Ann. En Denar svarer omtrent til 16 Cents, en Sestertie til 4 Cts.)

Bog anmeldelse.

Evangelisk-Luthersk Folketalender for Aaret efter Kristi Fødsel 1882. Decorah, Iowa. Den norske Synodes Forlag. Pris 10 Cents.

Vi vil paa det Bedste anbefale denne Kalender, som foruden Aarets Almanak blandt Andet indeholder den udmærkede Afhandling „Til Nordens Modre“, som enhver Moder burde læse. Udstryet er pent og Prisen overordentlig billig. Bestillingen indsendes til J. L. Lee, Decorah, Iowa.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Dagens Navne. Tidens Inddeling i Uger eller i Tidrum af 7 Dage og Syttallets dermed i Forbindelse staaende Hellighed hidrører fra de i Oldtiden be kendte 7 Planeter, som efter den Orden, hvori de antoges at bevæge sig omkring Jorden, vare: Maanen, Venus, Merkur, Solen, Mars, Jupiter og Saturn. Derefter benævnedes Romerne de enkelte Ugedage, og de norske og de danske Navne slutte sig paa en Undtagelse nær til disse Benævnelser, idet de i den nordiske Gudelære til de latinste svarende Navne træde istedetfor disse. Søndag hedder paa Latin dies Solis (Solens Dag), heder ligeledes paa Tytt Sonntag, paa Engelsk sunday, paa Islandsk sunnudagr (af sunna, der betyder Sol) hvoraf det norske Navn Søndag, som altsaa betyder Soldag, er kommet. Mandag hedder paa Latin dies Lunæ, (Maanens Dag), paa Tytt heder den Montag, paa Islandsk maanadagr (af maani d. e. Maane), hvoraf det norske Navn. Tirsdag kaldte Romerne dies Martis efter Krigsguden Mars; paa Islandsk og Dansk er Dagen benævnt efter den nordiske Krigsgud Tyr, der svarer til Romernes Mars. Onsdag kaldte Romerne dies Mercurii (Guden Mercur's Dag). Dette Gudenavn har Nordboerne ombyttet med Odin, vore Forfædres Hovedgud, hvorfor Dagen blev kaldt Onsdag d. e. Odins Dag. Torsdag (dies Jovis) har Navn efter Tordenguden Thor, der svarer til Romernes Jupiter eller Jove. Fredag (dies Veneris) blev hos os opkaldt efter Freia, der som Skønhedens og Kjærlighedens Gudinde svarer til Romernes Venus. Lørdag kaldes endnu paa Islandsk laugardagr (d. e. Badedag eller Vaskedag), hvoraf

det svenske løgerdag og det danske eller norske løverdag eller lørdag er kommet. Lørdagen benævnte Romerne derimod med Navnet dies Saturni d. e. Saturn's Dag. (Efter historisk Kalender.)

The revised census returns show a total of 25,520,582 males and 24,632,284 females in this country, an excess of 888,298 males over females, and a total of 50,152,866. New-York State has 2,506,383 males and 2,577,527 females. All the States along the Atlantic coast, except Delaware and Florida, contain more females than males. Alabama, Louisiana, and Tennessee also show an excess of females. All the other States have an excess of males. But Maine is very nearly equally divided, it having 324,084 males and 324,861 females. The most marked cases of the excess of males are in the territories and the newer States of the West.

Kulturhistorisk. Fire Elever ved et Wisconsin-College, som „for Moro Skyld“ stjal en Farmers Port, forelagdes af Fakultetet det Alternativ, enten at forelade Skolen eller at undergaa den Straf, som Farmeren maatte ville paalægge dem. De valgte det Sidste, og Farmeren domte dem til at hugge op fire Faane af hans Ved og bringe dem til en fattig Enke. Dette udførte de (NB) under Musik af et tilstedeværende Musikkorps og Bisaldsraab af en Flot Tilskuere.

N. Y. Weekly Times, Dec. 28. 81.

Oplysning ønskes. En Mand, som forhen har været Katholik, men nu formentlig tilhører Episkopalkirken, beskændtgjør i et af vore Ugeblade, at der

paa Fredrikshald vil udfomme et nyt Verk, nemlig en Fremstilling af Luthers Lære om Retfærdiggjørelsen „med Luthers egne Ord efter hans Original-Skrifter, udgivet af Pastor Chr. Holfelt-Houen.“ Vi skulde ønske oplyst, om det er den norske *Kat holik præst Holfelt-Houen*, som er Udgiver. Katholikpræsterne vide meget godt, at Luthers Navn har en god Klang blandt Lutheranerne. „Luthers egne Ord“ og „Originalskrifter“ klinger meget diplomatisk.

(Anm. Sin Lære om Retfærdiggjørelsen har Luther — foruden andetsteds — fuldstændigt og tydeligt fremstillet i sin Udlæggelse af Galaterbrevet, en ganske udmærket Bog, som er oversat af F. W. Bugge og kan faaes hos F. L. Lee, Decorah, Iowa, for \$1.50.)

Døbevand fra Jordan. En Mand i Fredrikstad havde fra sin Reise i Palæstina forleden Sommer hjembragt Vand fra Jordans Flod, og dette Vand blev da en Søndag brugt til Døbevand i Vestfildens Kirke. „Buddbæreren“ (Red Wing, Minn.) dadler dette og gjør opmærksom paa, at ret og slet „rent og almindeligt Vand“ er det rette Daabsvand. Vi maa give „Buddbæreren“ Ret heri; saadant Noget som det Paatalie er til ingen Nytte, men derimod meget skikket til at vildlede de Enfoldige.

Mindre Notitser. Fra Lewiston, Idaho, fortælles om „Eagle“ (i: Orn),

en gammel Nez-Perces-Indianer, at da han var angreben af Kopperne og var bleven forladt af sin Stamme, gravede han rolig sin egen Grav, lagde sig ned i den og døde.

— Sidste Folketælling viser blandt Andet, at Staten Connecticut har 11000 flere Kvinder end Mænd; og det er ikke uden Interesse at bemærke, at i de mindre Byer er Antallet af Mænd større end Antallet af Kvinder, men i de større Byer har Kvinderne Overtallet.

Det lader til, at man i England endnu tilbørlig spekulerer i Snydstats-Obligationer. I den Anledning raader Memphis (Tenn.) „Appeal“ „the Confederate States Bondholders“ Committee“ i London til at opløse sig og siger: „De tabe baade Tid og Penge i denne frugtesløse Spekulation. De forfølge en Lygtemand (ignis fatuus), der kan føre mange uvidende og lettroende Englændere i Ruin.“

— Fra Baltimore fortælles følgende: En Gut paa 11 Aar drømte om Natten, at nogle Mænd vare efter ham og vilde dræbe ham, og han søgte at flygte fra dem. Ved en Stoi vaagnede Faderen, gif ind i Guttens Værelse, som var i 2den Etage, og fandt ham i dyb Søvn hængende udenfor Vinduet, idet han med Hænderne holdt sig fast til Vindueskarmen. Med noget Besvær fik Faderen halet ham ind.

 Penge bør helst sendes i Money-Orders, registrerede Breve eller Drafts paa Chicago. Saasnart Betalingen indløber, skal Kwittering for samme blive Abbonnenten tilstillet.

Adr.: R. Thronsen.
Box 1014, Decorah, Iowa.

Inhold: Peter Paul Bergério. — Uventet Nytteanvendelse af de biologiske Studier. — Anna Kajs. — Den forærbreløse Pige. — Fuglerebet. — A Question with only one Answer. — Festligheder ved en romersk Triumf. — Voganmeldelse. Blandinger.

E. MATHER
JUSTICE OF THE PEACE,
NOTARY PUBLIC and COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

G. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEYS AT LAW,

DECORAH, — — — — — IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidsler etc.

Decorah, — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Høge- og Kaffelovne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardskreditfaber og Verktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Colonialvarer,

Hatte og Huer, Stovler og Sto etc. etc.

Syd siden af Water Street = = = Decorah, Iowa.

J. T. RELF,

PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fløiels-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc.

Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn photograferes ved den nye Methode Langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den anerkjendt dygtige Retoucher, Miss Emilie Christopher. Udsøg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Dugstore, Decorah, Iowa.

Norskt Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broen

DECORAH, IOWA,

anbefales Rejsende af **Anders N. Djome.**

Godt Staldrum findes til Afbenyttelse.

PETER GJEMS,

Reisfende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,

tegner Abonnement paa „For Hjemmet“. De, som tegne sig paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

Patents. We continue to act as Solicitors for Patents Caveats, Trade Marks, Copyrights etc., for the United States, Canada, Cuba, England, France, Germany, etc. We have had **thirty-five years experience.**

Patents obtained through us are noticed in the SCIENTIFIC AMERICAN. This large and splendid illustrated weekly paper, \$3.20 a year, shows the Progress of Science, is very interesting, and has an enormous circulation. Address MUNN & CO., Patent Solicitors. Publishers of SCIENTIFIC AMERICAN, 37 Park Row, New York. Hand book about Patents sent free.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te og 12te Bind (1876 I og II), 13de og 14de Bind (1877, I og II), og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martypren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for 50 Cents.

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongofloden“, „Skoofstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for 80 Cents; begge disse Bind for \$1.25.

18de Bind, som blandt Andet indeholder den udmærkede Fortælling „Pater Clemens“ sendes portofrit for \$1.

19de Bind, indeholdende blandt Andet „En ung Piges Historie“ og Missionsberetningen „Sex Aar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00.

20de Bind, indeholdende den ualmindelig interessante og lærerige Reiseskildring „Nordvest-Passagens Opdagelse“ foruden meget andet udvalgt Læsestof, portofrit for \$1.00.

21de og 22de Bind (Aargangen 1881) har et meget afvejlende Indhold, deriblandt den udmærkede Fortælling „Familien Hellbringen“, (der hos Boghandleren koster \$3 indbundet). Disse 2 Bind tilsammen portofrit for \$2. Alle 7 Bind til en Adresse pr. Ekspres \$5.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør over 350 store Oktavsider, samt Titelblad og Indholdsregister.

Adresse: N. Thronsjen,
Dr. 1014, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Romme- og Stue-Uhre repareres smukt. Lat ved Post Office, Decorah, Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende

„To ældgamle Sange fornøiede“,

nemlig Solvtalvisen og Den gylde ABC, 8 for 50 Cts., 20 for \$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: N. Thronsjen, Dr. 1014, Decorah, Iowa.

Iver Larsen
fælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Stovler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
I Brødrene Gullifjønns forrie Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

Philip Ashton eller den nye Robinson,
Martyren i St. Andrews, Jacob Flints Reise, Elisabeth, en dansk Fortælling,
Skovstjernen (Missionær Fjeldstedts Ungdomshistorie) — alle disse og flere
mindre Fortællinger samt meget andet interessant Læsestof findes i 9de Ar-
gang (15de og 16de Bind, 24 Hefter) af „For Hjemmet“, der sendes porto-
frit til hvilken som helst Adresse i de For. Stater og Canada for \$2.00.
Adresse: A. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ti-
dels billigste Priser. Reparationer udføres.
Ligklæder haves paa Lager. Begravelser besørjes.

Noget Rest-Exemplarer af
Socrates's Forivarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Sætre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tilsam-
men porto-frit for 35 Cents.
Adresse A. Thronsjen, Decorah, Iowa.

E. D. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH, IOWA**

„a Bind af „Tør Hjemmet“,

nemlig 15de, 16de 18de, 19de og 20de.

(Aargangen 1878, sidste Bind af 1879, samt Aarg. 1880), hvilket til-
sammen udgjør 60 Hefter eller 1820 Sider med udvalgt og afveg-
lende Læsestof samt Titelblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse: **A. Thronsdien,**

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,

Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er
\$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedre) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

— Gier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheik og Allamakee
Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Dimstead
Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige
Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres
med fort Varsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og
billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den
Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor-
man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hrr. Harveg Miller og
Julius Rosenheimer. _____ P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive
mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og ieg skal da sende ham Teg-
ninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar,
han udvalger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmest Heragt-Office.

P. E. Haugen.